

**Godišnji izvještaj o poslovanju
Društva za upravljanje Evropskim dobrovoljnim
penzijskim fondom a.d. Banja Luka i Evropskog
dobrovoljnog penzijskog fonda za 2020. godinu**

Banja Luka, mart 2021. godine

Sadržaj:

Pismo Izvršnog odbora.....	3
Opšti podaci.....	4
POSLOVNO OKRUŽENJE U 2020. GODINI	4
Makroekonomsko okruženje	4
Osnovni makroekonomski pokazatelji	5
EVROPSKI DOBROVOLJNI PENZIJSKI FOND	7
Osnovni podaci	7
Podaci o visini naknada i troškova	7
Podaci o poslovnom imenu i sjedištu kastodi banke.....	7
Osnovna načela investicione politike Fonda	8
Minimalni garantovani prinos Fonda	9
Informacije o poslovanju	9
Ostvareni prinos Fonda i neto imovina	9
Neto imovina Fonda	10
Struktura imovine Fonda	11
Broj i struktura članova Fonda	13
Upravljanje rizicima	15
DRUŠTVO ZA UPRAVLJANJE	20
OSNIVANJE I DJELATNOST.....	20
ORGANI DRUŠTVA.....	20
Skupština akcionara	20
Upravni odbor Društva	20
Izvršni odbor Društva	21
Interni revizor	21
Organizaciona struktura	22
Etički kodeks	22
Društveno odgovorno poslovanje i ulaganje.....	23
POSLOVANJE DRUŠTVA.....	24
Prinosni, finansijski i imovinski položaj Društva	24
RIZICI.....	26
Ostale informacije.....	27
Prilog 1:.....	27
Skraćeni finansijski izvještaji Društva, sa mišljenjem nezavisnog revizora	27
Prilog 2:.....	27
Skraćeni finansijski izvještaji Fonda, sa mišljenjem nezavisnog revizora	27

Pismo Izvršnog odbora

Prethodna 2020. godina, ostaće zapamćena kao jedna od najizazovnijih godina u novijoj istoriji, ne samo kada je u pitanju poslovanje dobrovoljnih penzijskih fondova, već globalna ekonomija i funkcionisanje savremenog društva u cjelini.

U toku 2020. godine, u potpunosti je implementiran penzijski plan Vlade Rrepublike Srpske, u značajno otežanim uslovima usljed pandemije COVID 19. Zahvalnost za operativnu implementaciju ovako velikog projekta dugujemo, prije svega, zaposlenima u institucijama Vlade Republike Srpske koji su pokazali visok nivo profesionalizma, ali i zaposlenima u Društvu koji su pod otežanim okolnostima rada uspjeli da izvrše svoje operativne zadatke.

Prethodne godine, kao što to činimo od osnivanja, uložili smo značajne napore da se tržište Republike Srpske upozna sa prednostima, postojanjem i načinom funkcionisanja dobrovoljnog penzijskog osiguranja, u novonastalim okolnostima izazvanim epidemiološkom situacijom. Nastojali smo da saradnju održavamo i unapređujemo sa svim značajnim akterima: institucijama Republike Srpske, prije svega Ministarstvom finansija Republike Srpske, Agencijom za osiguranje Republike Srpske i Poreskom upravom Republike Srpske, zatim predstavnicima lokalne samouprave i sindikatima, kao i poslovnom i akademskom zajednicom.

Možemo reći da je u toku 2020. godine dobrovoljno penzijsko osiguranje zaživjelo u Republici Srpskoj, s tim što je pred nama i dalje dug put kako bi se u potpunosti iskoristili potencijali ovog proizvoda. Uбудućе je potrebno je intenzivno raditi na promociji Evropskog dobrovoljnog penzijskog fonda, i to prema svim zainteresovanim stranama: poslodavcima, zaposlenima i sindikatima.

Direktor

Gordana Drobnjak, CFA, MBA

v.d. Izvršni direktor

Zdravko Zečević

Opšti podaci

Izveštaj o poslovanju Društva za upravljanje Evropskim dobrovoljnim penzijskim fondom a.d. Banja Luka i Evropskog dobrovoljnog penzijskog fonda (u daljem tekstu: Izveštaj o poslovanju) predstavlja završni izvještaj koji na jednostavan način prikazuje rezultate poslovanja koji su ostvareni u 2020. godini. Izveštaj o poslovanju je koncipiran na takav način da, pored opštih informacija, pruži i dodatne informacije koje će upotpuniti finansijske izvještaje Društva za upravljanje Evropskim dobrovoljnim penzijskim fondom a.d. Banja Luka (u daljem tekstu: Društvo) i Evropskog dobrovoljnog penzijskog fonda (u daljem tekstu: Fond). Pored rezultata poslovanja, Izveštaj o poslovanju prikazuje faktore koji su imali značajnu ulogu na ostvarene rezultate, kao i faktore koji, u budućem periodu, mogu imati značajan uticaj na poslovanje Društva i Fonda.

POSLOVNO OKRUŽENJE U 2020. GODINI

Makroekonomsko okruženje

Prema European Economic Forecast, Autumn 2020¹, predviđa se da će u 2020. godini ekonomija Evropske unije zabilježiti pad od 7,4%, a zatim 2021. i 2022. godine porasti za 4,1% i 3%, respektivno, uz pretpostavku da se evropska ekonomija neće vratiti na nivo prije pandemije do 2022. godine. Zemlje regiona, prema ovim prognozama, u 2020. godini zabilježiće pad privredne aktivnosti (Crna Gora -14,3%, Hrvatska -9,6%, Sjeverna Makedonija -4,9%, Srbija -1,8%), a za zemlje potencijalne kandidate, među kojima je Bosna i Hercegovina, predviđen je prosječan pad BDP-a od 5%.

U zavisnosti od širenja virusa, strogosti mjera i nacionalnih politika, ekonomski efekti pandemije i izgledi za oporavak razlikuju se među zemljama Evropske unije. I pored ekonomskih mjera, a posebno onih u okviru programa skraćenog radnog vremena s ciljem ograničenja rasta nezaposlenosti, projektuje se rast stope nezaposlenosti u 2020. i 2021. godini. Zbog povećanja socijalnih rashoda i smanjenja poreskih prihoda, kao posljedica vanrednih mjera za pomoć privredi u 2020. godini se očekuje značajan rast budžetskog deficita u cijeloj Evropskoj uniji, a s tim u vezi i povećanje učešća duga u BDP-u. U skladu sa očekivanim postepenim ukidanjem mjera zatvaranja tokom 2021. godine, u periodu 2021–2022. godine projektovana je stabilizacija posmatranih pokazatelja.

Očekuje se da će slaba potražnja, stagnacija na tržištu rada i snažan devizni kurs evra, dovesti do smanjenja cijena. Predviđa se da će inflacija u EU, mjerena harmonizovanim indeksom potrošačkih cijena, u 2020. godini iznositi 0,7%, a zatim, zahvaljujući stabilizaciji cijena nafte porasti na 1,3% u 2021. godini i 1,5% u 2022. godini.

Navedene prognoze Evropske komisije imaju visok stepen nesigurnosti i rizika. Glavni rizik odnosi se na pogoršanje pandemije, što zahtijeva strože mjere zatvaranja koje imaju ozbiljniji i dugotrajniji uticaj na ekonomiju. S druge strane, velike nade se polažu u Program ekonomskog oporavka EU - Next Generation EU, uključujući Mehanizam za oporavak i otpornost, koji treba da pruži pomoć najteže pogođenim regijama i sektorima.

Prema podacima Međunarodnog monetarnog fonda iz oktobra 2020. godine² *World Economic Outlook*, prognozira se pad svjetske ekonomije od 4,4% u 2020. godini. Pored razvijenih ekonomija, izdvaja se Kina koja se opravila brže nego što se očekivalo. MMF procjenjuje privredni pad za Evrozonu u iznosu od 8,3%, za Evropsku uniju 7,6%, za razvijene ekonomije pad od 5,8%, dok se za evropska tržišta u nastajanju i zemlje u razvoju (gdje pripada BiH) očekuje pad od 4,6%. Za 2021. godinu MMF projektuje se rast svjetske privrede po stopi od 5,2%, s obzirom na umjereniji pad u 2020. godini i produžavanje mjera zatvaranja. Mnoge zemlje su polako otvarale privrede, dok su druge zbog kontinuiranog širenja pandemije COVID 19, ponovo uvele mjere djelimičnog zatvaranja. U 2021. godini, za Evrozonu projektovan je rast od 5,2%, pri čemu bi njemačka privreda rasla po stopi od 4,2%, francuska privreda po stopi od 6%, dok se za Italiju očekuje rast od 5,2%. Za BiH, MMF je za 2020. godinu prognozirao pad od 6,5%, što je za 1,5 p. p. više u odnosu na ranije prognoze, dok se za 2021. godinu predviđa rast od 5%. MMF upozorava na infrastrukturni jaz regiona u odnosu na razvijene ekonomije Evrope. Shodno navedenom, ističu javne investicije kao nužnost. Za zemlje regiona predviđen je pad privredne aktivnosti u 2020. godini (Crnu Goru -12%, Hrvatsku -9%, Sjevernu Makedoniju -5,4%, Srbiju -2,5%). Iz MMF-a upozoravaju da će

¹ Izvor: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/economy-finance/ip136_en_2.pdf

² <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2020/09/30/world-economic-outlook-october-2020#Full%20Report%20and%20Executive%20Summary>

„ožiljci“ u privredi, uključujući izgubljena radna mjesta, stečajeve, probleme sa dugom i prekide u školovanju zakočiti srednjoročni globalni rast nakon 2021. godini na oko 3,5%. Kumulativni gubitak BDP-a u periodu 2020–2025. godine u poređenju sa pretpandemijskim trendovima rasta procjenjuju se na 28 hiljada milijardi dolara.

Osnovni makroekonomski pokazatelji³

Bruto domaći proizvod (BDP)

Republika Srpska, kao i globalna ekonomija, nije ostala imuna na posljedice pandemije COVID 19, te je u 2020. godini očekivani pad BDP-a, dok se u narednim godinama očekuje oporavak ekonomije, što je opet uslovljeno i globalnom i lokalnom epidemiološkom slikom.

Tabela 1 - Pregled makroekonomskih pokazatelja za period 2016–2019. godina, procjena za 2020. i projekcije za period 2021–2023. godina⁴

OPIS	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
BDP								
BDP nominalni u milionima KM	9.631	10.077	10.680	11.251	10.890	11.254	11.715	12.195
Broj stanovnika (milioni)	1,16	1,15	1,15	1,14	1,14	1,14	1,13	1,13
BDP po stanovniku u KM	8.320	8.740	9.304	9.848	9.557	9.902	10.335	10.787
% rasta BDP-a nominalno	4,6%	4,6%	6%	5,4%	-3,2%	3,3%	4,1%	4,1%
% rasta BDP-a realno	3,5%	3,1%	3,9%	2,5%	-3,5%	2,6%	3,2%	3%
Inflacija (CPI)	-1,2%	0,5%	1,2%	0,5%	-0,9%	0,3%	0,7%	1,1%
	(realne stope rasta %)							
BDP	3,5	3,1	3,9	2,5	-3,5	2,6	3,2	3
Privatna potrošnja	2,4	2,6	2,5	2,8	-3,6	1,7	2	2,2
Potrošnja države	2,3	-0,8	1,8	1,5	2,8	-0,5	1,1	0,7
Bruto investicije u stalna sredstva	3,8	-0,7	11	-2,1	-6	6	8	7,1
	(nominalne stope rasta %)							
Predpostavke								
Prosječne neto plate u KM	836	831	857	906	952	961	973	985
Uvoz robe u milionima KM	2.869	3.476	3.742	3.610	3.204	3.422	3.647	3.850
Uvoz robe godišnji rast u %	9,8%	21,2%	7,6%	-3,5%	-11,3%	6,8%	6,6%	5,6%
Izvoz robe u milionima KM	4.427	4.899	5.222	4.782	4.446	4.740	5.066	5.382
Izvoz robe godišnji rast u %	1,3%	10,7%	6,6%	-8,4%	-7%	6,6%	6,9%	6,2%
Pokrivenost uvoza izvozom u %	64,8%	71%	71,7%	75,5%	72,1%	72,2%	72%	71,5%
Stopa nezaposlenosti %	24,8%	21%	17,2%	11,7%	11%	10,1%	9,2%	8,4%

Inflacija

I u toku 2020. godine inflacija je imala negativan trend koji je, zbog opšteg smanjenja privrednih aktivnosti i smanjenja tražnje, izraženiji u 2020. godini nego u prethodnim godinama, tako da je u 2020. godini zabilježena stopa inflacije od -1,2%.

Nezaposlenost

U 2020. godini smo svjedočili zaustavljanju višegodišnjeg trenda pada nezaposlenosti, koja je u 2020. godini, prema Anketi o radnoj snazi za 2020. godinu, iznosila je 14,2% (u 2019. godini 11,7%, u 2018. godini 17,2%, u 2017. godini - 21%, a 2016. godini - 24,8%). Efekti pandemije COVID 19 su imali očekivani efekat na zaustavljanje

³ Izvori: Republički zavod za statistiku RS i procjene Ministarstva finansija RS

⁴ Izvor: Nacrt Programa ekonomskih reformi RS za period 2021–2023. godine

pozitivnih trendova smanjenja nezaposlenosti, ali su, takođe, bar privremeno uticali i na zaustavljanje procesa migracija.

Prosječna neto plata

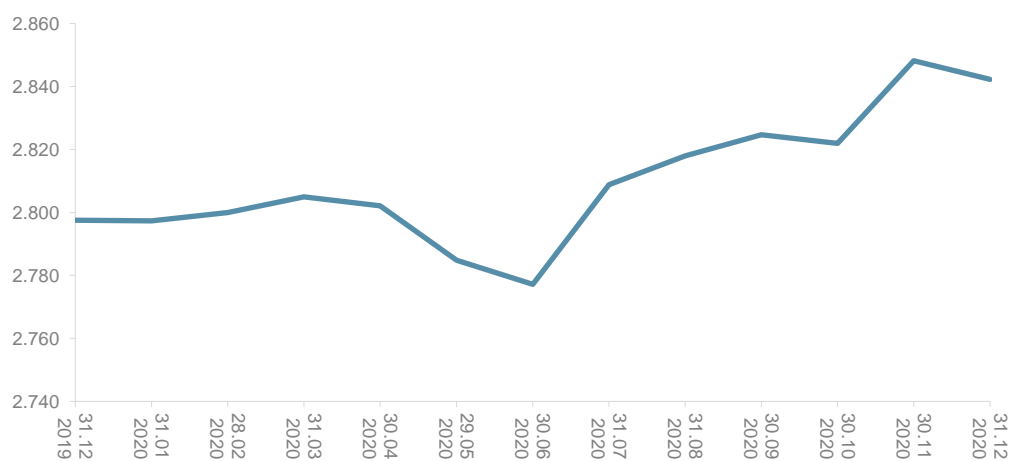
Prosječna plata nakon oporezivanja (neto) plata u Republici Srpskoj, za 2020. godinu, iznosila je 956 KM (u 2019. godini 906 KM), što je realno 6,8% više u odnosu na prosječnu neto platu isplaćenu u 2019. godini.

Spoljna trgovina

U 2020. godini je zabilježen pad izvoza od 6,2%, prije svega, zbog pada izvoza električne energije i prerađivačke industrije, dok je uvoz takođe smanjen za 6,3% u odnosu na prethodnu godinu. Pokrivenost uvoza izvozom je, stoga, bila viša nego prethodne godine i iznosila je 75,7% (2019.-75,3%, 2018.-71,7%.) Pored Srbije, najveći spoljnotrgovinski partneri Republike Srpske su tradicionalno zemlje EU: Hrvatska, Slovenija, Italija i Njemačka, ali i Kina kao jedan od najvećih uvoznih partnera.

Banjalučka berza

Indeks cijena obveznica na Banjalučkoj berzi (ORS) je imao rast od 1,6 % u toku 2020. godine. Redovan promet obveznicama na službenom tržištu iznosio je 56.726.007 KM, što je činilo 47,2% redovnog prometa u 2020. godini. Javne ponude obveznica su iznosile 308.959.249 KM ili a trezorskih zapisa 236.285.258 KM, što je činilo 74,3% ukupnog prometa ostvarenog na Banjalučkoj berzi u 2020. godini. Ovo govori u prilog činjenici da je trgovanje na Banjalučkoj berzi i u toku 2020. godine bilo orijentisano na trgovanje, prije svega, državnim dugom.



Kretanje indeksa ORS u 2020. godini⁵

Ukupan promet u 2020. godini u KM	Akcije	Fondovi	Obveznice	Trezorski zapisi	Ukupno	U %
Redovan promet	37.652.362	6.482.865	56.726.007	19.424.321	120.285.554	16,4%
Blok posao	46.218.389	0	0	0	46.218.389	6,3%
Aukcija za paket akcija	0	0	n/a	n/a	0	0,0%
Javna ponuda	1.835.577	0	308.959.249	236.285.258	547.080.085	74,5%
Preuzimanje	20.435.170	n/a	n/a	n/a	20.435.170	2,8%
UKUPNO					734.019.198	

⁵ Izvor: www.blberza.com

EVROPSKI DOBROVOLJNI PENZIJSKI FOND

Osnovni podaci

Naziv Društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom:

Društvo za upravljanje Evropskim dobrovoljnim penzijskim fondom a.d. Banja Luka

Naziv dobrovoljnog penzijskog fonda: Evropski dobrovoljni penzijski fond

Broj i datum Rješenja Agencije za osiguranje Republike Srpske o davanju saglasnosti na prospekt: broj: 05-565-1/17 od 29.09.2017. godine

Broj i datum Rješenja Agencije za osiguranje Republike Srpske o davanju dozvole za organizovanje i upravljanje fondom: broj 05-564-1/17 od 29.09.2017. godine

Fond jeste fond posebne vrste, odnosno zasebna imovina, bez svojstva pravnog lica i ne podliježe obavezi plaćanja poreza na dobit pravnih lica, kao ni poreza na dodatu vrijednost. Ostvareni prihodi od investiranja u cjelosti se pripisuju članovima Fonda. Članstvo u Fondu je na bazi dobrovoljnosti, postoji potpuna sloboda u izboru fonda, kao i u njegovom napuštanju. Moguće je i članstvo u više dobrovoljnih penzijskih fondova.

Podaci o visini naknada i troškova

U skladu sa Pravilnikom o naknadama, naknade, odnosno visinu naknada i troškova člana Fonda, Društvo obračunava i naplaćuje prema sledećim tarifnim stavovima:

Tarifni stav	Opis	Visina tarifnog stava
1.	Naknada prilikom uplate penzijskog doprinosa (ulazna naknada)	najviše do 1,9% od vrijednosti svake izvršene uplate
2.	Naknada za upravljanje Fondom koja pripada Društvu	2% godišnje od neto vrijednosti imovine Fonda
3.	Naknada za prenos računa člana Fonda na dobrovoljni penzijski fond koji organizuje i kojim upravlja drugo društvo za upravljanje	prema stvarnim troškovima prenosa, ali ne više od iznosa koji propiše Agencija za osiguranje Republike Srpske
4.	Prenos računa člana dobrovoljnog penzijskog fonda iz jednog u drugi fond kojim upravlja isto društvo za upravljanje	bez naknade
5.	Naknada za izlazak iz Fonda (u skladu sa Pravilnikom o bližim uslovima za ostvarivanje prava na raspolaganje i povlačenje akumuliranih sredstava u slučaju vanrednih troškova liječenja ili trajne nesposobnosti za rad, „Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 66/17)	bez naknade
6.	Naknada troškova u vezi sa kupovinom, prodajom i prenosom hartija od vrijednosti i kastodi usluga	prema stvarnim troškovima
7.	Naknada troškova po zahtjevu člana Fonda u vezi dostavljanja obavještenja predviđenih Zakonom	prema stvarnim troškovima

Upravni odbor Društva može donijeti odluku o promjeni naknada za vrijeme trajanja članstva u Fondu.

Takve izmjene i dopune Društvo dostavlja Agenciji za osiguranje Republike Srpske i svim članovima Fonda, odnosno obveznicima uplate na koje se te izmjene i dopune odnose, preko svoje internet prezentacije, najmanje 60 dana prije početka njihove primjene.

Podaci o poslovnom imenu i sjedištu kastodi banke

Nova banka a.d. Banja Luka

Kralja Alfonsa XIII 37a

78 000 Banja Luka

Telefon: 051/333-390

E-mail: custody@novabanka.com

Pravila poslovanja kastodi banke:

https://www.novabanka.com/upload/document/pravila_poslovanja_kastodi_banke_i_banke_depozitar.pdf

Rješenjem Komisije za hartije od vrijednosti RS broj: 01-UP-051-606/13, Nova banka a.d. Banja Luka je dobila dozvolu za obavljanje djelatnosti kastodi banke.

Osnovna načela investicione politike Fonda

Sredstva Fonda investiraju se u cilju ostvarivanja prihoda za članove Fonda. Pri tome se moraju uzeti u obzir sledeća načela:

1. **načelo sigurnosti imovine Fonda** - u strukturi imovine će se dominantno nalaziti dužničke hartije od vrijednosti koje emituje ili za koje garantuje BiH, Centralna banka BiH, Republika Srpska i Federacija BiH, dužničke hartije od vrijednosti sa minimalnim kreditnim rejtingom koji je preporučljiv za investiranje („Investment grade credit rating“), a koji utvrđuju agencije za procjenu boniteta Standard and Poor’s, Fitch IBCA, Thompson Bank Watch ili Moody’s,
2. **načelo diversifikacije portfelja** - u strukturi portfelja Fonda nalaze se hartije od vrijednosti koje se razlikuju prema vrsti i emitentima, kao i prema drugim obilježjima,
3. **načelo likvidnosti** - u strukturi portfelja Fonda nalaze se hartije od vrijednosti koje je moguće brzo i efikasno kupiti i prodati po relativno ujednačenoj i stabilnoj cijeni i
4. **načelo profitabilnosti** - u strukturi portfelja Fonda nalaze se hartije od vrijednosti koje, uz uvažavanje prethodno navedenih načela, donose potencijalno najveći prinos.

Fond karakteriše investiciona strategija i politika sa akcentom ulaganja u najsigurnije države, ili sa njima izjednačene, dužničke hartije od vrijednosti, kao i pasivan način upravljanja portfeljom, u skladu sa definisanim principima investiranja i tržišnim okolnostima.

U cilju efikasnijeg praćenja i mjerenja rezultata Fonda, kao i formiranja jasnih očekivanja klijenata/članova Fonda o planiranoj strukturi ulaganja imovine Fonda, Društvo definiše referentni prinos (benčmark). Društvo ima za cilj da godišnje ostvari bolje rezultate, odnosno više stope prinosa u odnosu na definisan benčmark.

Investicioni cilj Fonda je realizacija kontinuiranog i stabilnog prinosa od dužničkih instrumenata u portfelju, uvećanog za dugoročne kapitalne dobitke od ulaganja u vlasničke hartije od vrijednosti. Investicioni horizont ulaganja Fonda je orjentisan na dugi rok.

Uspješnost investiranja sredstava Fonda mjeri se u odnosu na stopu inflacije u Bosni i Hercegovini, kao referentni prinos.

Investicioni cilj Fonda je da svake poslovne godine ostvari realan prinos, odnosno prinos koji je iznad godišnje stope inflacije, nakon troškova koji se naplaćuju iz imovine Fonda. Inflacija se izračunava putem indeksa potrošačkih cijena, a zvanične podatke o inflaciji objavljuje nadležni zavod za statistiku.

Strateška alokacija ulaganja imovine Fonda

Društvo definiše investicioni profil Fonda koji odgovara umjereno konzervativnoj politici investiranja koju sprovodi. Uzimajući u obzir da je cilj investiranja postizanje dugoročno stabilne stope prinosa koja odgovara manjem stepenu tolerancije ka riziku, imovina Fonda se pretežno ulaže u državne, ili sa njima izjednačene, dužničke hartije od vrijednosti.

Strateška investiciona alokacija podrazumjeva da prosječan odnos između investicionih instrumenata koji nose odgovarajući kamatni prinos i vlasničkih udjela u strukturi portfelja bude 70% prema 30%. Društvo neće ulagati imovinu Fonda u nekretnine.

U sklopu navedene alokacije, ulaganje u inostranstvo može biti maksimalno 40% od imovine Fonda, te će se, kako imovina Fonda bude rasla, zbog disperzije rizika nastojati ulagati sve veći procenat imovine van Bosne i Hercegovine, u skladu sa zakonskim ograničenjima (dužničke hartije od vrijednosti koje imaju rejting koji je preporučljiv za investiranje prema međunarodnim rejting agencijama, koje emituju jedinice lokalne samouprave, preduzeća ili banke iz država članica Evropske unije, OECD-a i CEFT-e, i kojima se trguje na najvišem berzanskom segmentu ili drugom uređenom javnom tržištu u državama članicama Evropske unije, OECD-a i CEFT-e; akcije inostranih emitenata koji imaju rejting koji je preporučljiv za investiranje prema međunarodnim rejting agencijama, kojima se trguje na najvišem berzanskom segmentu ili drugom uređenom javnom tržištu u državama članicama Evropske unije, OECD-a i CEFT-e; udjele u otvorenim investicionim fondovima registrovanim u državama članicama Evropske unije, OECD-a i CEFT-e).

U narednoj tabeli su prikazani dugoročni investicioni ciljevi i strateški rasponi za pojedine instrumente, procentualno u odnosu na ukupnu imovinu Fonda:

	KLASA INVESTICIJA	CILJANO UČEŠĆE	MIN	MAX
1.	Dužničke hartije od vrijednosti (dugoročne i kratkoročne)	75%	60%	100%
2.	Vlasničke hartije od vrijednosti i udjeli u investicionim fondovima	10 %	0%	30%
3.	Depoziti	15 %	0%	20%
4.	Ostalo	0%	0%	10%
5.	UKUPNO	100%	-	-

Minimalni garantovani prinos Fonda

Svatom članu Fonda, u momentu kada stekne uslov za isplatu sredstava, Društvo garantuje iznos od 50% svih neto izvršenih uplata (uplata u Fond umanjene za ulaznu proviziju). Uz taj iznos, Društvo garantuje da će isti biti uvećan za garantovani godišnji prinos koji iznosi 0,10%. Iznos garantovanih sredstava na individualnom računu člana Fonda će zavistiti od dužine perioda ulaganja u Fond, visine uplata, kao i broja uplata i broja isplata iz Fonda. Iznos garantovanih sredstava za svakog člana Fonda se utvrđuje svake godine na dan 31.12. u svrhu finansijskog izvještavanja Društva i u trenutku podnošenja zahtjeva za raspolaganje i povlačenje sredstava člana Fonda.

Na dan 31.12.2020. godine, Društvo nije imalo potrebu da vrši rezervisanja po osnovu garantovanog prinosa članovima Fonda, jer je, za sve članove Fonda, ostvareni prinos bio veći od garantovanog.

Informacije o poslovanju

Ostvareni prinos Fonda i neto imovina⁶

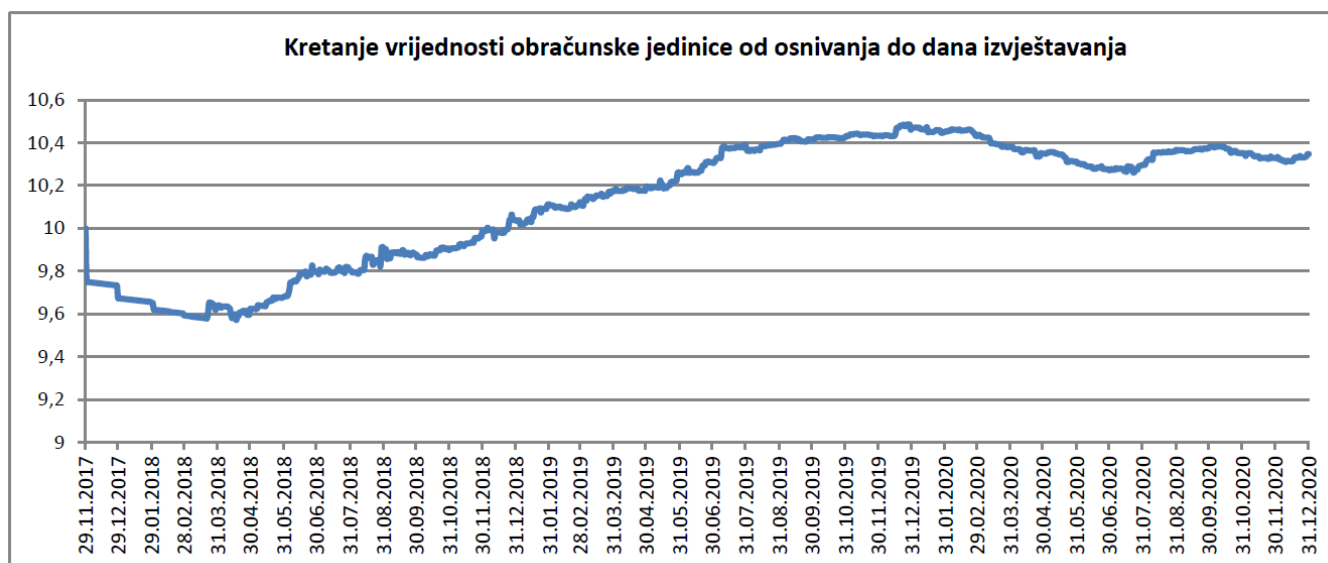
Prinos se obračunava kao neto prinos, odnosno prinos nakon odbitka naknada i troškova i obračunava se za posljednjih 12 mjeseci do dana objavljivanja, odnosno kumulativno za period od pet godina i od početka poslovanja (30.11.2017. godine) i izražava se kao prinos na godišnjem nivou.

Ostvareni prinos od početka poslovanja (30.11.2017) izražen na godišnjem nivou iznosi 1,10977%.

Ostvareni prinos u poslednjih 60 mjeseci izražen na godišnjem nivou iznosi 1,10977%.

Ostvareni prinos u poslednjih 12 mjeseci izražen na godišnjem nivou iznosi -1,17169%.

Ostvareni prinos u tekućoj godini izražen na godišnjem nivou iznosi -1,17309%.

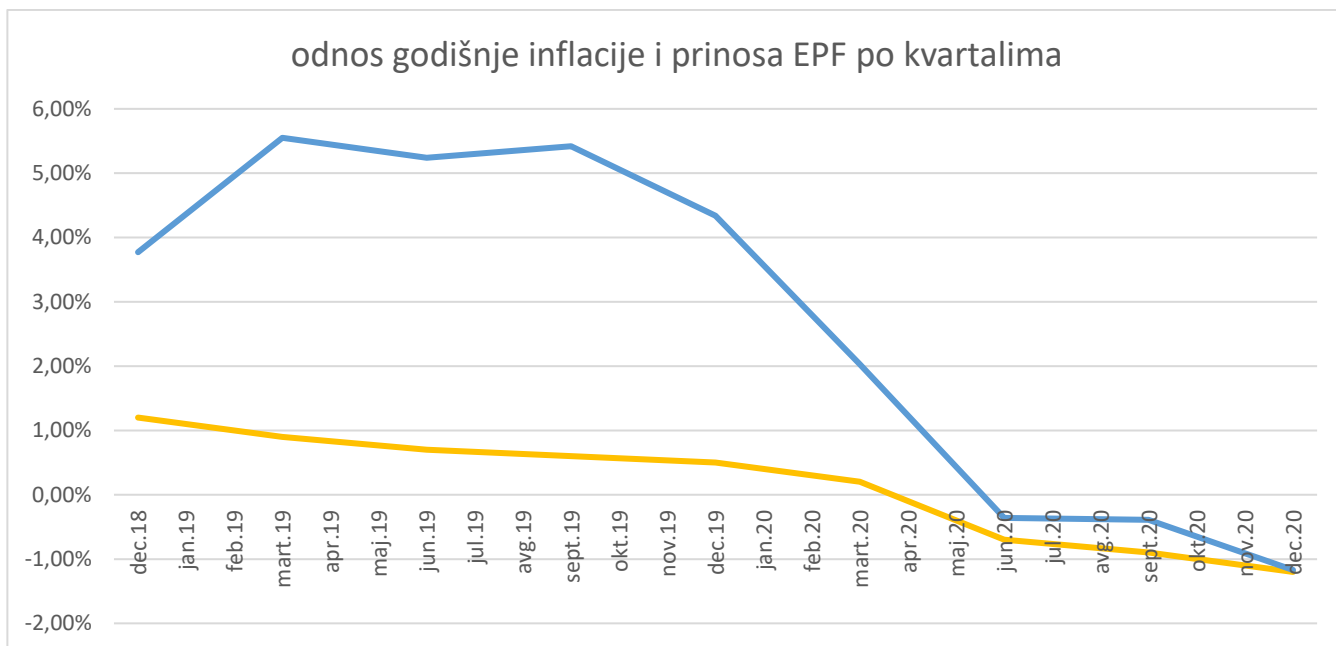


⁶ Za obračun prinosa Fonda se koristi Odluka o načinu obračunavanja prinosa dobrovoljnog penzijskog fonda (https://www.nbs.rs/internet/latinica/20/npf/obracunavanje_prinosa.pdf), donijeta od strane Narodne banke Srbije, budući da ne postoji lokalni propis za izračun od strane nadležnog regulatora.

Obračunska jedinica je imala kontinuirani rast od marta 2018. godine, kada je Fond počeo sa aktivnim investiranjem sredstava u skladu sa investicionom politikom Fonda, do početka pandemije COVID 19, kada je došlo do korekcije njene vrijednosti, ali je u drugoj polovini 2020. godine došlo do konstantnog blagog oporavka njene vrijednosti.

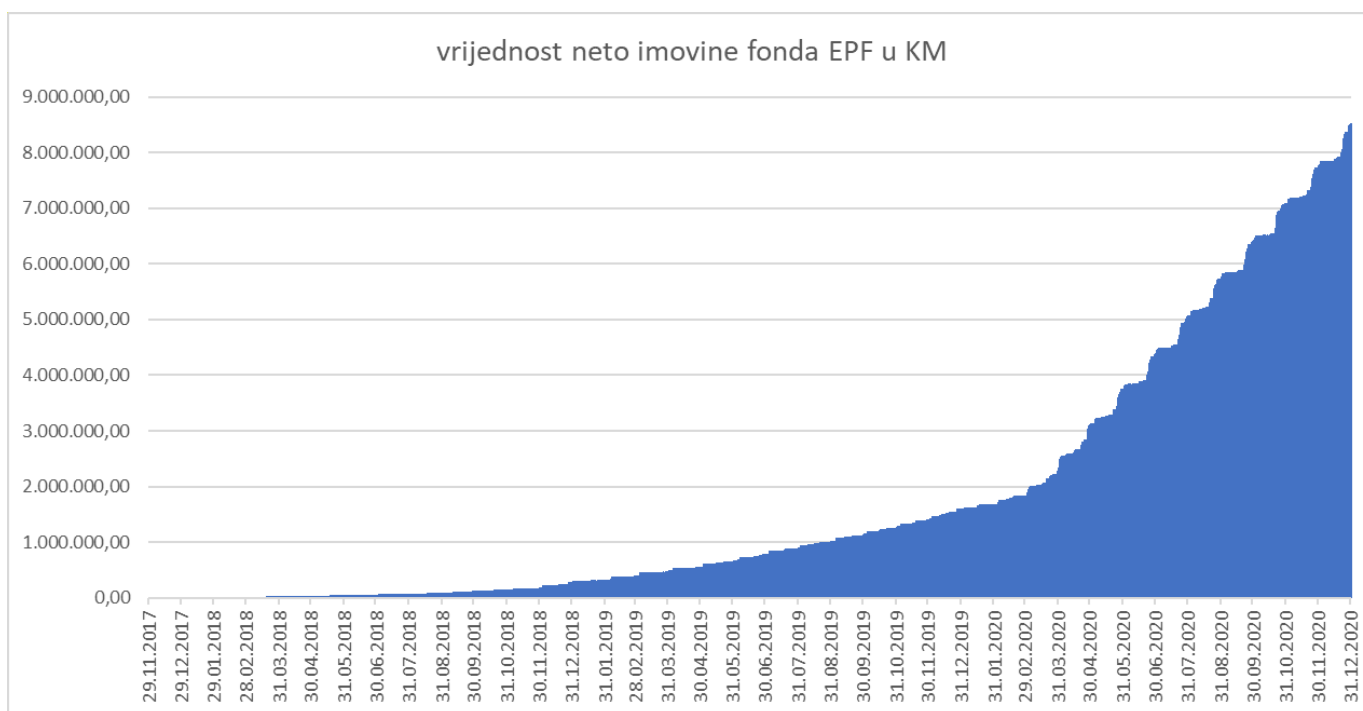
Investicioni cilj Fonda je da svake poslovne godine ostvari realan prinos, odnosno prinos koji je iznad godišnje stope inflacije, nakon troškova koji se naplaćuju iz imovine Fonda. Inflacija se izračunava putem indeksa potrošačkih cijena, a zvanične podatke o inflaciji objavljuje nadležni zavod za statistiku.

odnos godišnje inflacije i prinosa EPF po kvartalima



Neto imovina Fonda

vrijednost neto imovine fonda EPF u KM



Neto imovina Fonda je kontinuirano rasla svakog mjeseca sa povećanjem uplata u Fond.

Godina	Mjesec	Vrijednost transakcije	Broj Vrijednost transakcije	Prosek Vrijednost transakcije
2020	Jan	89.705,10	2456	36,52
2020	Feb	159.873,32	3646	43,85
2020	Mar	529.774,22	22003	24,08
2020	Apr	810.434,22	36068	22,47
2020	May	639.857,22	27258	23,47
2020	Jun	685.935,22	29213	23,48
2020	Jul	668.268,20	27627	24,19
2020	Aug	675.598,60	27381	24,67
2020	Sep	670.330,22	26788	25,02
2020	Oct	696.987,22	27640	25,22
2020	Nov	722.588,64	28434	25,41
2020	Dec	763.877,97	28824	26,50
Ukupno		7.113.230,15	287338	24,76

Isplate iz Fonda u toku 2020. godine

Godir	Vrijednost transakcije	Broj Vrijednost transakcije	Prosek Vrijednost transakcije	
2020	Jan	-4.280,91	4	-1.070,23
2020	Feb	-4.766,45	5	-953,29
2020	Mar	-1.578,38	2	-789,19
2020	Apr	-1.174,57	1	-1.174,57
2020	May	-3.631,86	11	-330,17
2020	Jun	-3.886,08	9	-431,79
2020	Jul	-2.014,09	11	-183,10
2020	Aug	-1.172,13	10	-117,21
2020	Sep	-6.622,30	32	-206,95
2020	Oct	-11.268,83	32	-352,15
2020	Nov	-11.563,72	26	-444,76
2020	Dec	-10.339,60	33	-313,32
Ukupno	-62.298,92	176	-353,97	

Struktura imovine Fonda

Na dan 31.12.2020. godine, Fond je imao sljedeću strukturu imovine:

Vrsta imovine	31.12.2020.		31.12.2019.	
	Iznos u KM	Iznos u KM	Iznos u KM	% aktive
Račun kod KASTODI banke - domaća valuta	271.362	3,16%	92.250,87	5,69%
Ulaganja u obične akcije - domaći emitenti - raspoloživo za prodaju	195.667	2,28%	29.130,80	1,80%
Obveznice - domaći emitenti - raspoloživo za prodaju	6.867.616	79,89%	1.251.891,38	77,20%
Depoziti kod domaćih banaka	1.210.000	14,08%	240.000,00	14,80%

Potraživanja po osnovu kamata	1336	0,02%	104,14	0,01%
Potraživanja po osnovu dividendi	6.453	0,08%	1.088,94	0,07%
AVR-Obračunata pripadajuća kamata na obveznice	43.873	0,51%	7.065,59	0,44%
Ukupno	8.596.307	100,00%	1.621.531,72	100,00%

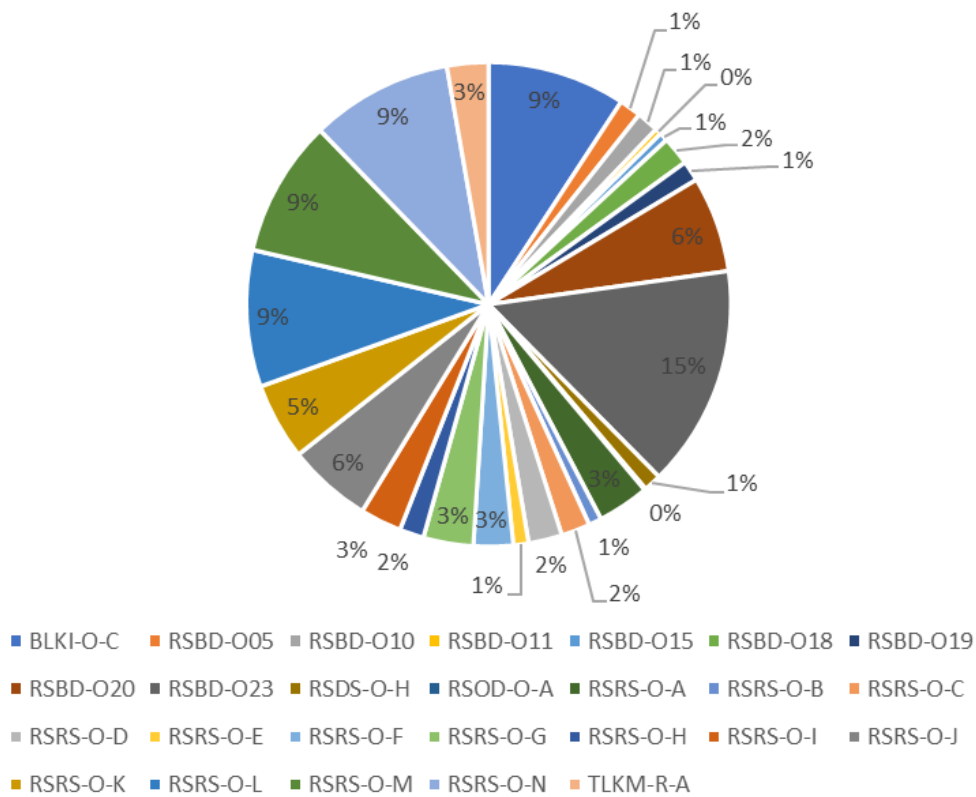
Na dan 31.12.2020. godine, Fond je imao sljedeće novčane depozite:

Naziv banke	Iznos depozita u KM	Rok depozita u mjesecima	Datum oročenja	Kamatna stopa u %	Učesće u imovini %
Komercijalna banka	20.000,00	25	28.12.2018	1,55	0,23%
MF Banka	15.000,00	24	07.02.2019	1,90	0,17%
Komercijalna banka	24.000,00	25	12.04.2019	1,45	0,28%
MF Banka	20.000,00	24	03.06.2019	1,90	0,23%
MF Banka	26.000,00	24	12.07.2019	1,90	0,30%
MF Banka	13.000,00	24	08.08.2019	1,90	0,15%
Komercijalna banka	22.000,00	25	11.09.2019	1,25	0,26%
MF Banka	50.000,00	18	15.11.2019	1,70	0,58%
Komercijalna banka	40.000,00	25	30.12.2019	1,30	0,47%
Komercijalna banka	20.000,00	25	23.01.2020	1,30	0,23%
Addiko banka	120.000,00	24	30.03.2020	1,30	1,40%
Addiko banka	110.000,00	24	12.05.2020	1,30	1,28%
Komercijalna banka	250.000,00	25	11.08.2020	1,55	2,91%
MF Banka	150.000,00	24	10.09.2020	1,40	1,74%
Komercijalna banka	180.000,00	25	05.11.2020	1,55	2,09%
Addiko banka	150.000,00	25	29.12.2020	1,40	1,74%
UKUPNO	1.210.000,00				14,08%

Na dan 31.12.2020. godine, Fond nije imao ulaganja u nekretnine, niti je bilo ulaganja u nekretnine u toku 2020. godine.

Na dan 31.12.2020. godine, Fond je imao sljedeću strukturu ulaganja u hartije od vrijednosti:

Ulaganja EPF-a u HOV na dan 31.12.2020.



Broj i struktura članova Fonda

Na dan 31.12.2020. godine, Fond je imao 29.415 članova Fonda, za koje su vršene uplate u prethodnom periodu. U toku 2020. godine, bilo je 176 isplata članovima Fonda ili njihovim nasljednicima koji su, u skladu sa zakonskim propisima, podnijeli zahtjev za raspolaganje akumuliranim sredstvima u Fondu.

Uplatilac		Plan	
Godina	Vrijednost transakcije	Broj Vrijednost transakcije	Prosek Vrijednost transakcije
⊕ 2018	-1.651,68	6	-275,28
⊕ 2019	-16.799,49	25	-671,98
⊖ 2020	-62.298,92	176	-353,97
Jan	-4.280,91	4	-1.070,23
Feb	-4.766,45	5	-953,29
Mar	-1.578,38	2	-789,19
Apr	-1.174,57	1	-1.174,57
May	-3.631,86	11	-330,17
Jun	-3.886,08	9	-431,79
Jul	-2.014,09	11	-183,10
Aug	-1.172,13	10	-117,21
Sep	-6.622,30	32	-206,95
Oct	-11.268,83	32	-352,15
Nov	-11.563,72	26	-444,76
Dec	-10.339,60	33	-313,32
Ukupno	-80.750,09	207	-390,10

Polna struktura je relativno ravnomjerna, ali je, u odnosu na prethodnu godinu, relativno učešće žena povećano u odnosu na muškarce na 56,5% (44,4 % u 2019. godini), dok je članova muškog pola bilo 43,5% (55,6% u 2019. godini).

Pol	Muško	Žensko	Ukupno	
Starosni razredi	Broj udjela	Broj udjelicara	Broj udjela	Broj udjelicara
⊕ <25	2.967,24	136	1.351,99	51
⊕ >=70			1,90	1
⊕ 25-29	17.240,58	595	13.471,89	502
⊕ 30-34	35.271,12	1148	48.180,80	1768
⊕ 35-39	58.376,33	1819	75.712,30	2855
⊕ 40-44	63.829,98	2095	73.760,58	2690
⊕ 45-49	60.767,30	2167	63.600,71	2352
⊕ 50-54	48.463,78	1673	51.019,93	1999
⊕ 55-59	48.359,98	1558	66.868,18	2423
⊕ 60-69	44.020,47	1613	50.621,86	1970
Ukupno	379.296,79	12804	444.590,14	16611

Prosječna starost članova Fonda je 46,8 godina (u 2019. godini 45,6 godina, u 2018. godini je bila 44,35 godina), što u velikoj mjeri odražava i prosječnu starost stanovništva u Republici Srpskoj. Najmlađi član Fonda ima 20 godina, a najstariji 70 godina.

Na dan 31.12.2020. godine, prosječan iznos akumuliranih sredstava iznosi 288,72 KM po članu Fonda.

Od ukupnog broja aktivnih članova Fonda, njih 99,88% su postali članovi putem penzijskih planova, dok je samo 0,12% članova pristupilo Fondu putem individualnih ugovora o članstvu.

Što se tiče organizovanih penzijskih planova kod koje su počele uplate u 2020. godini, svakako da je dominantan Penzijski plan Vlade Republike Srpske, sa 490 organizacionih jedinica koje Društvo vodi u svom računovodstvenom programu kao posebne ugovore uplatnih planova. Pored navedenog plana, sledeći poslodavci su organizovali penzijski plan i otpočeli sa uplatama u 2020. godini:

1. Centralni registar hartija od vrijednosti a.d. Banja Luka
2. Garantni fond Republike Srpske a.d. Banja Luka,
3. JU Javni fond za dječiju zaštitu,
4. JU Zavod za zapošljavanje RS i
5. JP Protivgradna preventiva Republike Srpske a.d. Gradiška.

U 2020. godini, putem individualnih ugovora o članstvu Fondu je pristupilo 17 lica.

Zaposleni u Društvu su obišli sve organizatore penzijskih planova, kao i sve organizacione jedinice unutar Penzijskog plana Vlade Republike Srpske, poštujući restrikcije i ograničenja okupljanja u zatvorenom prostoru, te uprkos svim restikcijama održali preko 500 sastanaka i prezentacija. Ovo je bila najznačajnija postprodajna aktivnost u 2020. godini, te je svakako doprinijela jačanju povjerenja u Fond.

Takođe u toku 2020. godine održano je 39 inicijalnih sastanka i 115 naknadnih kontakata sa potencijalnim organizatorima penzijskih planova.

Upravljanje rizicima

Sistem upravljanja rizicima podrazumijeva identifikovanje, mjerenje i analizu rizika, ublažavanje rizika i kontrolu rizika, radi efikasnog upravljanja rizicima u cilju povećanja tržišne vrijednosti imovine Fonda, odnosno ostvarivanje odgovarajućeg prinosa.

Društvo sprovodi umjereno konzervativnu investicionu politiku koja prihvata nizak nivo tolerancije ka riziku. Najvažniji kriterijum prilikom donošenja odluka o ulaganju je sigurnost određene investicije, a zatim i potencijalni prinos.

Iako se rizik ne može u potpunosti izbjeći, kvalitetnim postupcima upravljanja rizikom moguće ga je svesti na najmanju moguću mjeru.

U svom poslovanju, Društvo naročito posvećuje pažnju sljedećim rizicima: tržišnom riziku, kreditnom riziku, riziku likvidnosti, riziku usklađenosti sa propisima, te operativnom riziku.

Tržišni rizik

Tržišni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Fonda zbog promjene cijena na tržištu, a obuhvata:

- rizik kamatne stope,
- cjenovni rizik i
- devizni rizik.

Cjenovni rizik je rizik promjene cijene vlasničkih hartija od vrijednosti ili kod derivativnog finansijskog instrumenta promjene cijene odnosnog (osnovnog) instrumenta.

U strukturi imovine EPF-a na dan izvještavanja, vrijednost akcija je iznosila 195.667 KM, što čini 2,28% imovine EPF-a.

Oznaka sredstva	Količina na početku perioda	Fer cijena na početku perioda	Fer vrijednost na početku perioda	Količina na kraju perioda	Fer cijena na kraju perioda	Fer vrijednost na kraju perioda	Razlika u količini hov	Razlika u fer vrijednosti
TLKM-R-A	30.664	0,95	29.131	197.463	0,99	195.667	166.799	166.536

Na dan izvještavanja, u portfelju akcija EPF-a su bile samo akcije Telekom Srpske a.d. Banja Luka. Akcije ovog emitenta u izvještajnom periodu su rasle sa 0,95 KM po akciji na 0,99 KM po akciji, što je rezultovalo rastom

vrijednosti imovine EPF-a za 1.227 KM. U izvještajnom periodu, EPF je kupovao akcije ovog emitenta ukupne količine 166.799 akcija.

Promjenom cijene akcija za 1%, promjenice se vrijednost portfelja EPF-a za 1.957 KM.

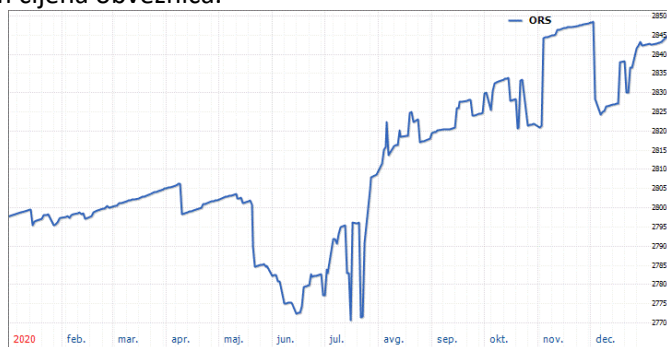
Izračunati VAR Telekoma u poslednjih godinu dana uz vjerovatnoću od 95% iznosi 1,96%, što iznosi 3.835 KM.

Rizik kamatne stope predstavlja vjerovatnoću negativnog uticaja promjene nivoa kamatnih stopa na cijenu obveznice.

Na dan izvještavanja, ukupna vrijednost obveznica u portfelju EPF-a je iznosila 6.867.616 KM, što čini 79,89% imovine, pa možemo zaključiti da je imovina u velikoj mjeri izložena riziku promjene nivoa kamatnih stopa. Što je dospjeće obveznice duže, ovaj rizik je veći (i obratno), jer i najmanje promjene kamatnih stopa izazivaju značajne promjene cijene obveznica.

Prinosi na obveznice na sekundarnom tržištu u RS u 2020. godini su padali do kraja marta, što pokazuje i rast vrijednosti indeksa ORS, dok su od početka aprila pa do sredine jula prinosi na obveznice rasli. Od sredine jula pa do dana izvještavanja, prinosi na obveznice su rasli, što dokazuje rast vrijednosti indeksa ORS.

Pad kamatnih stopa u 2020. godini je pozitivno uticao na vrijednost portfelja EPF-a, s obzirom da se pad kamatnih stopa reflektuje povećanjem cijena obveznica.



Kretanje indeksa obveznica RS (ORS) u izvještajnom periodu

Sredinom marta je Republiku Srpsku, kao i većinu drugih zemalja, zadesio problem širenja korona virusa, zbog kojeg je veliki broj privrednih društava obustavio rad, kako ne bi došlo do daljeg širenja ovog virusa. Ovo će svakako uticati na smanjenje privrednog rasta RS, kao i na pad tržišta kapitala kako u Republici Srpskoj, tako i u svijetu. Vidimo da je u aprilu 2020. godine već počeo rast kamatnih stopa na emisije kako trezorskih zapisa, tako i na emisije obveznica Republike Srpske (tabela ispod), a koji je trajao do sredine jula, kad su kamatne stope krenule polako opet padati.

Datum emisije	Datum dospelja	Iznos emisije	Kamata	Trezorci	Obveznice
20.01.2020	20.07.2020	26.000.000	0%	RS20-T01	
10.02.2020	10.08.2020	39.990.000	0%	RS20-T02	
02.03.2020	02.09.2020	22.000.000	0%	RS20-T03	
01.04.2020	02.10.2020	40.406.913	1,2%	RS20-T04	
17.08.2020	17.08.2021	38.917.849	1,5%	RS20-T05	
10.09.2020	10.03.2021	37.924.000	0,41%	RS20-T06	
05.02.2020	10.02.2027	35.000.000	1,71%		RSBD-O17
06.04.2020	11.04.2025	35.000.000	3%		RSBD-O18
14.04.2020	16.04.2025	30.000.000	3%		RSBD-O19
08.06.2020	10.06.2025	25.000.000	3,10%		RSBD-O20
08.07.2020	10.07.2025	25.000.000	2,80%		RSBD-O21
02.12.2020	04.12.2030	30.000.000	2,96%		RSBD-O23

Kretanje prinosa na državne hov RS u primarnim emisijama u izvještajnom periodu

Rizik kamatne stope u portfelju EPF-a mjerimo duracijom koja je data u tabeli ispod.

Oznaka HOV	Naziv emitenta	Broj obveznica	Vrijednost na 31.12.2020.	Zadnji datum trgovanja	Cena u % na zadnji dan trgovanja	Datum dospelja	Godina do dospelja	Dena na 31.12.2020.	Efektivni prinos	duracija	Modif. duracija	Promena vrijednosti obveznice za promenu cene za 1%
RSBD-O05	Republika Srpska	100	102.920	28.12.2020	102,92	09.09.2024	3,0	102,92%	2,89%	3,46	3,37	3.464
RSBD-O10	Republika Srpska	100	103.950	28.12.2020	103,95	09.03.2024	3,0	103,95%	2,19%	2,97	2,91	3.025
RSBD-O11	Republika Srpska	25	29.195	06.09.2019	116,78	08.04.2029	8,0	100,00%	4,00%	6,98	6,72	1.961
RSBD-O15	Republika Srpska	40	40.004	08.10.2019	100,01	12.10.2029	8,0	100,00%	2,30%	8,00	7,82	3.127

RSBD-O18	Republika Srpska	140	134.680	28.12.2020	96,2	11.04.2025	4,0	96,20%	2,96%	4,06	3,94	5.311
RSBD-O19	Republika Srpska	100	96.200	28.12.2020	96,2	19.04.2025	4,0	96,20%	2,96%	4,08	3,96	3.814
RSBD-O20	Republika Srpska	450	452.070	08.06.2020	100,46	13.06.2025	4,0	100,00%	3,20%	4,13	4,00	18.089
RSBD-O23	Republika Srpska	1.000	1.046.100	02.12.2020	104,61	07.12.2030	9,0	104,61%	2,96%	8,56	8,32	86.991
RSDS-O-H	Republika Srpska	137.836	83.322	27.10.2020	100,75	10.10.2023	2,0	100,75%	1,99%	1,46	1,43	1.193
RSOD-O-A	Republika Srpska	34.290	6.789	19.03.2020	99	15.01.2023	2,0	100,00%	1,50%	1,48	1,46	99
RSRS-O-A	Republika Srpska	815.405	243.398	29.12.2020	99,5	15.07.2023	2,0	99,50%	1,84%	1,46	1,43	3.490
RSRS-O-B	Republika Srpska	202.396	60.597	16.12.2020	99,8	30.12.2023	2,0	99,80%	1,61%	1,92	1,89	1.146
RSRS-O-C	Republika Srpska	457.543	136.577	29.12.2020	99,5	14.11.2023	2,0	99,50%	1,78%	1,79	1,76	2.409
RSRS-O-D	Republika Srpska	399.333	158.136	29.12.2020	99	30.06.2024	3,0	99,00%	2,03%	1,90	1,86	2.942
RSRS-O-E	Republika Srpska	146.548	71.809	18.12.2020	98	24.06.2025	4,0	98,00%	2,36%	2,35	2,30	1.649
RSRS-O-F	Republika Srpska	376.428	186.332	08.12.2020	99	15.06.2025	4,0	99,00%	1,93%	2,33	2,29	4.267
RSRS-O-G	Republika Srpska	477.567	235.441	23.12.2020	98,6	08.01.2026	5,0	98,60%	1,99%	2,90	2,84	6.694
RSRS-O-H	Republika Srpska	195.282	114.943	21.12.2020	98,1	10.10.2026	5,0	98,10%	2,12%	3,12	3,05	3.511
RSRS-O-I	Republika Srpska	284.534	195.190	23.12.2020	98	11.10.2027	6,0	98,00%	2,07%	3,59	3,51	6.858
RSRS-O-J	Republika Srpska	507.668	397.199	28.12.2020	97,8	02.01.2029	7,0	97,80%	2,03%	4,27	4,19	16.638
RSRS-O-K	Republika Srpska	416.129	363.281	29.12.2020	97	07.12.2029	8,0	97,00%	2,16%	4,65	4,55	16.522
RSRS-O-L	Republika Srpska	664.261	644.333	30.12.2020	97	20.03.2031	10,0	97,00%	2,07%	5,30	5,19	33.470
RSRS-O-M	Republika Srpska	680.406	645.701	31.12.2020	94,9	30.11.2032	11,0	94,90%	2,27%	6,89	6,74	43.507
RSRS-O-N	Republika Srpska	712.702	668.514	31.12.2020	93,8	04.11.2033	12,0	93,80%	2,34%	7,70	7,53	50.326
BLKI-O-C	Grad Banja luka	6.170	635.502	30.11.2020	105,5	27.07.2030	9,0	105,50%	2,92%	4,85	4,71	29.929
			6.852.183							5,24	5,11	350.432

Duracija obveznica u portfelju EPF-a

Duracija obveznica na dan izvještavanja iznosi 5,24 , dok ponderisana modifikovana duracija iznosi 5,11. Ovo znači da ukoliko bi se kamatna stopa promijenila za 1% na sve obveznice (jedan procentni poen), vrijednost obveznica u portfelju EPF-a bi se promijenila za 5,11%, odnosno za 350.432 KM.

Devizni rizik predstavlja vjerovatnoću (neizvjesnost) negativnog uticaja promjene deviznog kursa na vrijednost portfelja Fonda.

Fond nije izložen valutnom riziku na dan izvještavanja.

Kreditni rizik

Najveću izloženost kreditnim rizicima u 2020. godini Fond je imao prema Republici Srpskoj, gradu Banja Luka i prema depozitima kod komercijalni banaka.

Kreditni rizik predstavlja vjerovatnoću nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Fonda usljed neizvršavanja obaveza dužnika prema Fondu, kao i usljed gubitka vrijednosti instrumenta u koji je uložena imovina Fonda uzrokovanog smanjenjem kreditnog rejtinga.

Izloženost kreditnim rizicima EPF ima prema emitentima dužničkih hartija od vrijednosti (entitet Republika Srpska i opštine) i prema drugim finansijskim instrumentima (gotovina i depoziti kod poslovnih banaka).

Vrsta imovine	Iznos u KM	% aktive
Račun kod KASTODI banke - domaća valuta	271.362	3,16%
Obveznice - domaći emitenti - raspoloživo za prodaju	6.867.616	79,89%
Depoziti	1.210.000	14,08%
<i>Addiko banka</i>	380.000	4,42%
<i>Komercijalna banka</i>	556.000	6,47%
<i>MF Banka</i>	274.000	3,19%
AVR-Obračunata pripadajuća kamata na obveznice	43.896	0,51%
Ostala potraživanja	7.789	0,09%
	8.400.664	97,72%

Ukupna izloženost kreditnim rizicima iznosi 98% imovine Fonda. Od toga, izloženost prema obveznicama RS iznosi 72%, a municipalnim obveznicama 8% imovine. Izloženost prema bankama RS iznosi 17%.

Generalno posmatrano, u skladu sa kriterijumima zaduženosti prema Međunarodnom monetarnom fondu i Svjetskoj banci, Republika Srpska spada u srednje zadužene zemlje.

Za utvrđivanje visine zaduženosti pojedine zemlje koriste se sljedeći kriterijumi:

- Ugovor o Evropskoj uniji koji je potpisan u Mastrohtu 07.02.1992. godine, kojim je određena gornja granica javnog duga u odnosu na BDP u visini od 60% (javni dug RS iznosi 37,3% BDP-a),
- Stav Međunarodnog monetarnog fonda i Svjetske banke, ako je ukupan dug preko 80% BDP-a zemlja je visoko zadužena, ako je zaduženje od 48% - 80% BDP-a zemlja je srednje zadužena, a za zaduženje manje

od 48% BDP-a zemlja je nisko zadužena, (prema ovom kriterijumu RS je srednje zadužena sa dugom koji iznosi 48,2% BDP-a),

- Odnos spoljnog duga i izvoza prema kojem je definisano da ako je odnos spoljnog duga i izvoza preko 220%, zemlja spada u kategoriju visoko zaduženih, od 132% do 220% spada u kategoriju srednje zaduženih, a ispod 132% spada u kategoriju nisko zaduženih ekonomija (sa 93,1% Republika Srpska spada u nisko zadužene zemlje).

Kao rezultat svojih analiza, u avgustu 2020. godine agencija Standard & Poor's je potvrdila Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting „B sa stabilnim izgledima“. Takođe, u avgustu 2020. agencija Moody's Investors Service potvrdila je Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting „B3 sa stabilnim izgledima“.

Agencija za ocjenu kreditnog rejtinga Moody's Investors Service u januaru 2015. godine je prvi put Republici Srpskoj dodijelila kreditni rejting „B3 sa stabilnim izgledima“. Ovaj rejting je potvrđen i 13.06.2018. godine.

Rizik likvidnosti i rizik usklađenosti aktive i pasive

Rizik likvidnosti je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Fonda zbog nesposobnosti Fonda da ispunjava svoje dospjele obaveze radi otežanog pretvaranja imovine u likvidna sredstva ili povlačenja postojećih izvora finansiranja. Ovaj rizik je usko vezan sa rizikom usklađenosti aktive i pasive. Rizik usklađenosti aktive i obaveza je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Fonda zbog neusklađenosti dospjeća aktive sa dospeljem obaveza.

Ukupne obaveze Fonda na dan izvještavanja su iznosile 71.607 KM, dok je ukupna likvidna imovina Fonda 8.596.330 KM, iz čega zaključujemo da je Fond jako likvidan.

Rizik usklađenosti

Društvo nastoji smanjiti rizik usklađenosti sa propisima konstantnim praćenjem propisa iz oblasti svog poslovanja, te prilagođavanjem svog poslovanja sa istim. U tabeli ispod je dat pregled usklađenosti ulaganja Fonda sa ograničenjima ulaganja koja su predviđena Zakonom o dobrovoljnim penzijskim fondovima i penzijskim planovima:

R. br.	Vrsta (oblik) ulaganja	Dozvoljeni %	Ukupno uloženi iznos (KM)	Ostvareni (%)
1.	Dužničke hartije od vrijednosti koje emituje ili za koje garantuje BiH, Centralna banka BiH, Republika Srpska i Federacija BiH.	najviše 80%	6.216.681	72,32%
2.	Dužničke hartije od vrijednosti koje emituju jedinice lokalne samouprave u BiH i Distrikt Brčko	do 30 %, a po jednom emitentu ili više emitenata koji su povezana lica do 10%	650.935	7,57%
3.	Obveznice ili druge dužničke hartije od vrijednosti koje emituju ili za koje garantuju banke iz BiH koje imaju certifikat o članstvu u programu osiguranja depozita.	do 40 %, a po jednom emitentu ili više emitenata koji su povezana lica do 10%	0	0,00%
4.	Hipotekarne obveznice koje emituju banke iz BiH koje imaju certifikat o članstvu u programu osiguranja depozita.		0	0,00%
5.	Obveznice i druge dužničke hartije od vrijednosti koje emituju akcionarska društva sa sjedištem u BiH, osim banaka, a kojima se trguje na najvišem berzanskom tržištu ili najvišem segmentu drugog uredenog javnog tržišta.	do 35 %, a po jednom emitentu ili više emitenata koji su povezana lica do 10%	0	0,00%
6.	Akcije koje emituju pravna lica sa sjedištem u BiH, a kojima se trguje na najvišem berzanskom tržištu ili najvišem segmentu drugog uredenog javnog tržišta.	do 35 %, a po jednom emitentu ili više emitenata koji su povezana lica do 10%	195.667	2,28%
7.	Udjeli u otvorenim i akcije u zatvorenim investicionim fondovima registrovanim u BiH, ako ti fondovi pretežno ulažu u hartije od vrijednosti zemalja OECD-a.	do 10 %, a ako fondom upravlja isto društvo za upravljanje do 5 % vrijednosti imovine	0	0,00%
8.	UKUPNO NEKRETNINE (8.1 do 8.3)		0	0,00%
8.1.	Zemljište		0	0,00%
8.2.	Zgrade	do 10% , a u jednu nepokretnost do 5%	0	0,00%
8.3.	Posebni dijelove zgrada		0	0,00%
9.	Depoziti i depozitne potvrde, kod banaka u BiH koje imaju certifikat o članstvu u programu osiguranja depozita.	do 20% , a kod jedne banke do 10 %	1.210.000	14,08%
10.	UKUPNO (od 1 do 9).		8.273.283	96,24%
11.	Obveznice i druge dužničke hartije od vrijednosti koje emituju države članice Evropske unije, OECD-a i CEFT-e ili centralne banke tih država.		0	0,00%
12.	Obveznice i druge dužničke hartije od vrijednosti koje emituje Evropska centralna banka, Evropska investiciona banka ili Svjetska banka.		0	0,00%
13.	Dužničke hartije od vrijednosti koje imaju rejting koji je preporučljiv za investiranje prema međunarodnim rejting agencijama, koje emituju jedinice lokalne samouprave, preduzeća ili banke iz država članica Evropske unije, OECD-a i CEFT-e, i kojima se trguje na najvišem berzanskom segmentu ili drugom uredenom javnom tržištu u državama članicama Evropske unije, OECD-a i CEFT-e.	najviše 40% (izvan BiH), a u okviru navedenog ograničenja najviše 30% vrijednosti imovine može se ulagati u hartije od vrijednosti pod. 12), 13) i 14), a po jednom emitentu do 10%	0	0,00%
14.	Akcije inostranih preduzeća i banaka koje imaju rejting koji je preporučljiv za investiranje prema međunarodnim rejting agencijama, kojima se trguje na najvišem berzanskom segmentu ili drugom uredenom javnom tržištu u državama članicama Evropske unije, OECD-a i CEFT-e.		0	0,00%
15.	Udjeli i akcije u otvorenim investicionim fondovima registrovanim u državama članicama Evropske unije, OECD-a i CEFT-e.		0	0,00%
16.	UKUPNO (od 11 do 15).		0	0,00%

Operativni i rizik eksternalizacije

Operativni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Fonda i Društva zbog propusta u radu zaposlenih, neodgovarajućih internih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim sistemom, kao i usled nepredvidivih eksternih događaja. S obzirom na epidemiološku situaciju, u cilju prevencije eventualnih negativnih pojava i posljedica bolesti izazvane novim virusom korona (COVID-19) u Republici Srpskoj, Izvršni odbor je u toku 2020. godine donio odluku o utvrđivanju procesa rada, na osnovu Uputstva Instituta za javno zdravstvo Republike Srpske za sprečavanja pojave i širenja COVID-19 na radnom mjestu, prema kojoj se utvrđuje da se 50% procesa rada obavlja van prostorija poslodavca, tj. od kuće:

„Svi zaposleni će biti raspodijeljeni na način da će naizmjenično obavljati svoje radne zadatke na radnom mjestu i od kuće.

Prilikom navedene raspodjele, vodiće se računa da u svakoj kancelariji bude maksimalno jedan izvršilac.“

Rizik eksternalizacije nastaje kada Društvo ugovorno povjerava drugoj strani obavljanje određenih aktivnosti koje bi inače samo obavljalo, te se kao takav i ne kvantifikuje zasebno, već se sagledava njegov uticaj kroz ostale rizike (operativni, strateški, reputacioni, pravni, itd.) koji bi mogli imati štetni učinak na finansijski rezultat, kontinuitet poslovanja ili ugled Društva i Fonda.

Operativnim rizikom se upravlja donošenjem i poštovanjem internih akata, pravila i procedura u Društvu kako bi se greške, propusti, zloupotrebe zaposlenih i drugih lica svele na što manju mjeru. U registar rizika nije upisan neki posebni operativni rizik koji se desio ili bi se mogao desiti.

Društvo nije eksternalizovalo aktivnosti koje su od suštinske važnosti za poslovanje Fonda i Društva, te u skladu sa tim, smatramo da izloženost poslovanja Društva i Fonda ovom riziku nije značajna.

Strateški rizik

Strateški rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Fonda usljed loših poslovnih odluka, neodgovarajućeg sprovođenja tih odluka ili nedostatka sagledavanja promjena u finansijskom sistemu, odnosno nepostojanja dugoročne razvojne komponente u upravljačkom i rukovodećem timu Društva.

Pravilnikom o upravljanju rizicima je predviđeno da će se upravljanje strateškim rizicima odvijati kroz donošenje ključnih odluka na najvišem upravljačkom nivou u okviru procesa strateškog planiranja, praćenja i evaluacije provođenja usvojenih planova.

Pravni i regulatorni rizik

Pravni i regulatorni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Fonda zbog propuštanja usklađivanja poslovanja sa zakonom i drugim propisima kojima se uređuje poslovanje Fonda, te internim aktima Društva, kao i zbog promjena u zakonima i propisima koji mogu materijalno uticati na poslovanje Društva i Fonda.

Pravilnikom o upravljanju rizicima je predviđeno da će se pravnim i regulatornim rizikom upravljati na način da zaposleni pravnik i Izvršni odbor u Društvu prate usklađenost poslovanja sa regulativom. Izvršni odbor i pravnik u Društvu će proaktivno djelovati prema nadležnim instucijama u smislu predlaganja izmjena zakonske regulative. Takođe, interna revizija će se zaduživati za kontrolu usklađenosti poslovanja sa internom i eksternom regulativom, kroz godišnje planove interne revizije i posebne revizije po nalogu.

Reputacioni rizik

Reputacioni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat ili kapital Fonda zbog gubitka povjerenja u integritet Fonda do kojeg dolazi zbog nepovoljnog javnog mišljenja o poslovnim praksama Fonda ili aktivnostima članova organa Društva, bez obzira da li postoji ili ne postoji osnov za takvo javno mišljenje. Pravilnikom o upravljanju rizicima je predviđeno da će se reputacioni rizik minimizirati redovnim istupima u javnosti radi pozitivne prezentacije i odbrane stavova, ote bjelodanjivanjem informacija o poslovanju Fonda, čime se postiže transparentnost na više načina.

DRUŠTVO ZA UPRAVLJANJE

OSNIVANJE I DJELATNOST

Društvo koje upravlja Fondom je Društvo za upravljanje Evropskim dobrovoljnim penzijskim fondom a.d. Banja Luka. Sjedište Društva je u Banjoj Luci, ul. Kralja Petra I Karađorđevića 109/III. Matični broj Društva je 11157319, a JIB je 4404186440003.

Osnivačka sjednica skupštine Društva je održana 06. aprila 2017. godine, na kojoj je zaključen Ugovor o osnivanju Društva. Društvo je osnovano u formi zatvorenog akcionarskog društva od strane dva osnivača: Skupne pokojninske družbe d.d. Ljubljana i Penzijskog rezervnog fonda Republike Srpske a.d. Banja Luka. U trenutku osnivanja, osnovni kapital Društva iznosio je 2.948.000 KM i podijeljen je na 2.948.000 običnih akcija klase „A“ koje glase na ime. Nominalna pojedinačna vrijednost jedne akcije iznosi 1 KM.

Ugovorom o osnivanju Društva, oznaka spisa – OPU 434/17, od 6. aprila 2017. godine, članom 34. definisano je da osnivači Društva imaju namjeru da nakon upisa realizuju povećanje osnovnog kapitala Društva drugom emisijom običnih akcija, ukupne vrijednosti emisije 1.452.000 KM, unaprijed poznatim investitorima: Evropskoj banci za obnovu i razvoj i Fondu za razvoj preduzeće (kojim upravlja Evropska banka za obnovu i razvoj). Ovo je i ostvareno nakon vanredne skupštine akcionara održane 22. juna 2017. godine.

Agencija za osiguranje Republike Srpske je dana 30.05.2017. godine Društvu izdala dozvolu za rad - obavljanje djelatnosti organizovanja i upravljanja dobrovoljnim penzijskim fondovima i penzijskim planovima Rješenjem broj: 4.05-559-1/17.

Društvo je upisano u sudski registar Okružnog privrednog suda u Banjoj Luci dana 09.06.2017. godine pod brojem: 057-0-Reg-17-001064.

Osnovna djelatnost Društva je organizovanje i upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima i penzijskim planovima, šifra djelatnosti je 66.30 - upravljanje fondovima.

Društvo je upisano u Registar emitenata kod Komisije za hartije od vrijednosti RS pod brojem: 09-904-51/17 od 20.06.2017. godine. Akcije Društva registrovane su kod Centralnog registra HOV a.d. Banja Luka pod brojem: 01-8248/17 od 27.06.2017. godine, oznaka hartije: DEPD-R-A, ISIN kod BA100DEPDRA9, CFI kod ESVUFR.

Visina osnovnog kapitala Društva je 4.400.000,00 KM.

Na dan 31.12.2020. godine, Društvo je imalo sedam zaposlenih radnika sa punim radnim vremenom i jednog radnika sa dopunskim radom (internog revizora).

ORGANI DRUŠTVA

Skupština akcionara

Skupštinu akcionara Društva čine akcionari:

1. TRIGLAV POKOJNINSKA DRUŽBA D.D. LJUBLJANA, sa sjedištem Dunajska cesta 22, Ljubljana, Republika Slovenija, sa vlasničkim učešćem od 34% u osnovnom kapitalu Društva;
2. PENZIJSKI REZERVNI FOND REPUBLIKE SRPSKE A.D. BANJA LUKA, sa sjedištem u ulici Bana Milosavljevića broj 8, Banja Luka, sa vlasničkim učešćem od 33% u osnovnom kapitalu Društva,
3. EVROPSKA BANKA ZA OBNOVU I RAZVOJ, međunarodna organizacija osnovana sporazumom; čije sjedište je u One Exchange Square, London EC2A 2JN Ujedinjeno Kraljevstvo („EBRD“), sa vlasničkim učešćem od 16,50% u osnovnom kapitalu Društva i
4. FOND ZA RAZVOJ PREDUZEĆA, SICAV-SIF u formi société anonyme, osnovan u skladu sa zakonima Velikog Vojvodstva Luksemburga („ENEF“), sa vlasničkim učešćem od 16,50% u osnovnom kapitalu Društva.

Skupština akcionara je u 2020. godini održala jednu sjednicu, 5. redovnu, dana 20.05.2020. godine, na kojoj su usvojeni svi izvještaji i odluke iz djelokruga Skupštine akcionara, a koji se odnose na poslovanje Društva i Fonda u toku 2019. godine.

Upravni odbor Društva

Upravni odbor Društva nadležan je za odlučivanje o pitanjima koja se odnose na:

- upravljanje razvojem Društva i strategijom i nadziranjem Izvršnog odbora i administracije Društva,

- utvrđivanje ili odobravanje poslovnog plana Društva,
- usvajanje kvartalnih i šestomjesečnih finansijskih izvještaja Društva i Fonda.
- sazivanje sjednice Skupštine akcionara i utvrđivanje prijedloga dnevnog reda,
- davanje i opozivanje prokure,
- utvrđivanje prijedloga odluka Skupštine akcionara i kontrolu njihovog sprovođenja,
- donošenje odluka o drugim pitanjima u skladu sa zakonom, osnivačkim aktom ili Statutom Društva.

Članovi Upravnog odbora

Aljoša Uršič - Predsjednik Upravnog odbora

Miloš Grujić – zamjenik predsjednika Upravnog odbora

Aleksandra Vukosavljević - član Upravnog odbora

U toku 2020. godine, Upravni odbor Društva je održao sedam sjednica na kojima je usvajao akta koja su se, prije svega, odnosila na redovno izvještavanje o poslovanju Društva i Fonda, usvajanje akata neophodnih za saradnju i ispunjavanje zakonskih obaveza prema regulatornim ogranimama, kao i na dalje uspostavljanje poslovnih procesa i normativnog okvira u Društvu i Fondu. Zbog činjenice da su članovi Upravnog odbora Društva rezidenti 3 različite države, a zbog ograničenja kretanja izazvanih pandemijom COVID 19, sve sjednice su bile elektronske i održavane su putem elektronskih sredstava komunikacije.

Izvršni odbor Društva

- organizuje i vodi poslove i odgovoran je za donošenje i izvršavanje svih odluka iz svoje nadležnosti,
- zastupa Društvo i vodi poslovanje Društva u skladu sa zakonom i osnivačkim aktom,
- stara se i odgovara za zakonitost rada Društva,
- zaključuje ugovore u ime Društva,
- predlaže poslovnu politiku,
- kvartalno izvještava Upravni odbor o svom radu,
- odlučuje o prijemu radnika i prestanku radnog odnosa u skladu sa opštim aktom Društva i zakonom, i
- obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom i opštim aktima Društva.

Članovi Izvršnog odbora

Tomaž Završnik, član izvršnog odbora - direktor

Gordana Drobňjak, član izvršnog odbora - izvršni direktor

U toku 2020. godine, Izvršni odbor Društva je održao 25. sjednica na kojima je donosio odluke vezane za poslovanje, održavanje poslovnih procesa i normativnog okvira u Društvu, kao i ostale odluke u skladu sa svojom nadležnošću.

Odlukom Upravnog odbora Društva, dana 22.10.2020. godine, za članove Izvršnog odbora Društva, počev od 01.01.2021. godine, imenovani su Gordana Drobňjak, kao Direktor Društva, i Zdravko Zečević, kao v.d. Izvršnog direktora Društva.

Interni revizor

Djelokrug rada Internog revizora, ne ograničavajući se na navedeno, kao minimum obuhvata:

- planiranje poslova revizije, identifikovanje i procjenu prirode i nivoa rizika u vezi sa materijalno značajnim rizicima,
- procjenu adekvatnosti i efikasnosti sistema finansijskog upravljanja i kontrole u odnosu na:
 - identifikovanje, procjenu i upravljanje rizikom,
 - usaglašenost poslovanja sa zakonima i drugim propisima, uputstvima za rad, internim aktima i ugovorima,
 - tačnost, pouzdanost i potpunost finansijskih i drugih poslovnih informacija,
 - efikasnost, efektivnosti i ekonomičnost poslovanja,
 - zaštitu sredstava i informacija,
 - izvršavanje zadataka i postizanje ciljeva, i
- davanje preporuka Upravnom i Izvršnom odboru za poboljšanje sistema, procesa i aktivnosti.

Interna revizija je obavljena na osnovu Pravilnika o radu interne revizije koji je donesen od strane osnivačke Skupštine Društva i na osnovu strateškog trogodišnjeg i godišnjeg Plana rada interne revizije za 2020. godinu.

U 2020. godini, na osnovu godišnjeg Plana rada za 2020. godinu, izvršene su sledeće revizije:

- Kontrola usklađenosti poslovanja Društva sa finansijskim planom za 2019. godinu;
- Revizija obračuna i plaćanja poreskih obaveza Društva za 2018. i 2019. godinu;
- Revizije provođenja preporuka (follow up);
- Kvartalno izveštavanje o rizicima Fonda;
- Statutarno izveštavanje organa Društva u vezi sa godišnjim izveštajima.

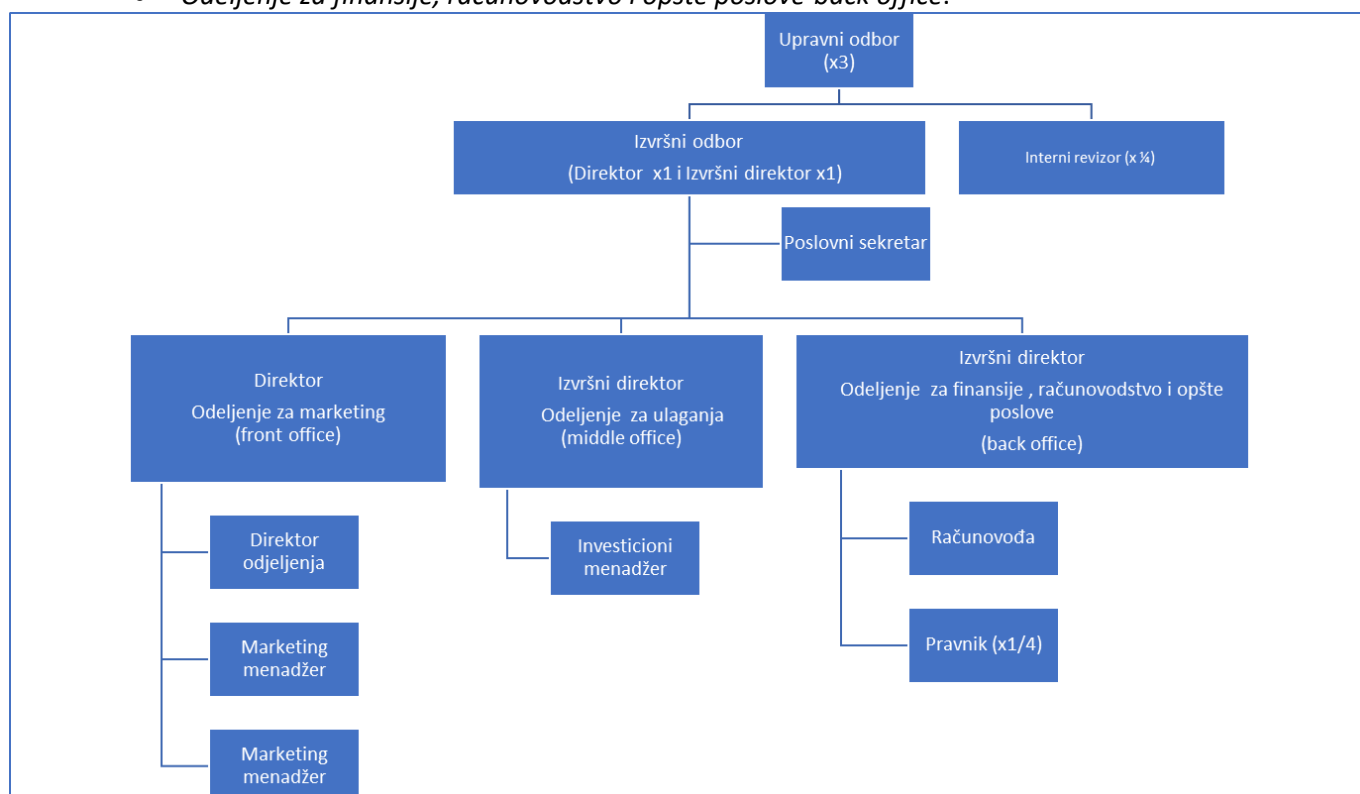
Svi izveštaji Internog revizora su razmatrani i usvojeni od strane Izvršnog odbora Društva, te su usvajane i sve njegove preporuke.

Organizaciona struktura

U skladu sa Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji poslova, na dan 31.12.2020. godine Društvo je imalo 7 zaposlenih na puno radno vrijeme (od 01.01.2021. godine, 6 stalno zaposlenih), dok je interni revizor angažovan kroz ugovor o dopunskom radu na ¼ radnog vremena. Društvo je, od samog početka svojih aktivnosti, opredeljeno da, kao poslodavac, u potpunosti poštuje i primenjuje sve pozitivne zakonske propise koji definišu oblast zapošljavanja. Svi zaposleni su u radnom odnosu na neodređeno vrijeme i ostvaruju sva zakonska prava.

Društvo je organizovano na sledeći način:

- *Upravni odbor Društva*, koga čini tri člana, predstavnika akcionara Društva;
- *Izvršni odbor Društva*, koga čini direktor i izvršni direktor;
- *Interni revizor*, koji je nezavisan u svom radu;
- *Odeljenje za marketing-front office*;
- *Odeljenje za ulaganja-middle office*;
- *Odeljenje za finansije, računovodstvo i opšte poslove-back office*.



Etički kodeks

U svom poslovanju, veliku pažnju posvećujemo poštovanju etičkih normi i kodeksa u cilju stvaranja i održavanja poverenja u rad Društva, kao i promociji društveno odgovornog ponašanja.

Prihvatanjem Etičkog kodeksa, zaposleni postavljaju standard dobre prakse koga se pridržavaju kao minimuma u svom radu. Na osnovu Etičkog kodeksa nastojimo upravljati rizikom kontinuirane primjerenosti i prikladnosti, kao i rizikom sukoba interesa.

U svakodnevnom radu vodimo računa o sukobu interesa, kako bismo naše odluke donosili objektivno i nezavisno. Zaposleni u Društvu, ukoliko žele da kupuju ili prodaju hartije od vrijednosti, svoje aktivnosti moraju prethodno najaviti, a postoje i ograničenja za obavljanje transakcija, ukoliko Fond kupuje ili prodaje određene finansijske instrumente.

Standarde profesionalnog ponašanja kojima dajemo prioritet su:

Profesionalnost - Podrazumijeva obavljanje poslova na profesionalan način, poštujući načelo dobre prakse, uz stalno unapređenje profesionalnog znanja, obrazovanja i međusobnu razmjenu znanja i iskustava između zaposlenih i ostalih učesnika na tržištu kapitala.

Integritet tržišta kapitala – Zaposleni koji posjeduju informaciju koja još nije objavljena (povlašćena informacija), a koja može uticati na vrijednost finansijskog instrumenta, ne smiju djelovati ili navesti druge da djeluju na bazi te informacije.

Obaveze prema članovima Fonda - Zaposleni imaju obavezu da se ponašaju lojalno prema Društvu i sredstvima Fonda i u svom postupanju moraju ispoljiti razumnu brigu i oprezno prosuđivanje. Zaposleni moraju da deluju u korist Društva, Fonda i članova Fonda, čije interese moraju staviti iznad svojih interesa.

Obaveze prema Društvu - Zaposleni se u svom djelovanju moraju ponašati u korist Društva i Fonda, ne smiju uskratiti raspolaganje znanjima i sposobnostima koje posjeduju, ne smiju odati povjerljive informacije ili na drugu način nauditi poslovanju Društva i Fonda.

Investiciona analiza i investicione odluke - Prilikom sprovođenja investicione analize i donošenja investicionih odluka, zaposleni moraju da pokažu sistematičnost, nezavisnost i marljivost.

Zaposleni moraju imati razumnu i provjerenu osnovu za djelovanje koja je podržana adekvatnim istraživanjem za bilo koju analizu i investicionu odluku.

Sukob interesa - U slučaju kada zaposleni i imaju lični interes, koji je takav da utiče ili može da utiče na nepristrasno i objektivno vršenje poslova, onda postoji sukob interesa. Zaposleni ne smiju dozvoliti da njegov lični interes utiče na zakonito, objektivno i nepristrasno vršenje poslova.

Prijavljivanje neetičkih zahtjeva - Zaposleni koji smatraju da se od njih zahtjeva da postupaju na način koji je neprimjeren, neetički ili na drugi način nije u skladu sa Etičkim kodeksom, prijaviće takav zahtjev Izvršnom odboru. Zaposleni je dužan da neposredno pretpostavljenom prijavi kršenje pravila i principa Etičkog kodeksa od strane drugih zaposlenih.

Društveno odgovorno poslovanje i ulaganje

Društvo je posvećeno okolišnoj i društvenoj održivosti kroz stalnu usaglašenost sa nacionalnim ekološkim i socijalnim zakonodavstvom koji uključuje poštovanje ljudskih resursa i propisa o zdravlju i zaštiti na radu; kroz usaglašenost sa zahtevima Okolišne i društvene politike EBRD-a (2019)⁷ posebno provedbenim Zahtjevima: PZ 2 – Radna snaga i uvjeti rada, PZ 4 – Zdravlje i zaštita na radu i PZ 9 – Finansijski posrednici i obezbeđivanjem izgradnje investicionog portfolia Fonda poštujući:

1. Procedure za upravljanje ekološkim i društvenim rizicima kod aktivnog investiranja kapitala (Environmental and Social Procedures for Active Equity Investment⁸),
2. Procedure za upravljanje ekološkim i društvenim rizicima kod pasivnog investiranja kapitala (Environmental and Social Procedures for Pasive Equity Investment⁹).

U okviru projekta osnivanja i poslovanja, definisan je Plan za zaštitu životne sredine i socijalna pitanja (Environmental and social management plan - ESAP) koji uzima u obzir rezultate procjene životne sredine i društvene procjene, kao i rezultate konsultacija sa EBRD-om. Akcioni plan (ESAP) sadrži mjere ublažavanja i poboljšanja učinka, kao i aktivnosti koje se tiču utvrđenih društvenih i pitanja vezanih za zaštitu životne sredine.

⁷ <http://www.ebrd.com/news/publications/policies/environmental-and-social-policy-esp.html>

⁸ <http://www.ebrd.com/who-we-are/our-values/environmental-emanual-risk.html>.

⁹ <http://www.ebrd.com/who-we-are/our-values/environmental-emanual-risk.html>.

Sve transakcije Društva i Fonda se vrše u skladu sa Eliminacionom listom okolišnih i socijalnih pitanja EBRD-a¹⁰. Za svaku transakciju se determiniše nivo rizika zaštite životne sredine i socijalnog rizika (visok/srednji/nizak) i definiše da li su potrebe dalje aktivnosti.

Društvo nema direktna ulaganja u zaštitu životne sredine. Ulaganja u životnu sredinu sprovode se plaćanjem odgovarajućih taksi regulisanih pozitivnim zakonskim propisima.

POSLOVANJE DRUŠTVA

Prinosni, finansijski i imovinski položaj Društva

Prinosni položaj Društva

Rentabilnost Društva se može posmatrati sa dva aspekta:

- rentabilnost ukupne imovine (sredstava) i
- rentabilnost sopstvenog kapitala.

Stopa prinosa na angažovanu imovinu u 2020. godini je iznosila -16,09%%, a stopa povrata na sopstveni kapital iznosi -16,39%%, što je u skladu sa dugoročnim planovima, te je i gubitak u skladu sa očekivanim i planiranim.

Rentabilnost se ogleda u sposobnosti Društva da sa što manjim ulaganjima ostvari što veći rezultat poslovanja. Preduzeće je rentabilno ako ima pozitivan rezultat, tj. ako su prihodi koje ostvaruje veći od rashoda. S obzirom da je na kraju godine Društvo ostvarilo veće rashode od prihoda, ne može se reći da je u posmatranom periodu Društvo poslovalo rentabilno, ali budući da je Društvo u svojim prvim godinama poslovnih aktivnosti, rezultat poslovanja je u planskim okvirima.

Pozicija	2020. godina	2019. godina
1) Neto dobit u KM	-458.395	-493.133
2) Rashodi finansiranja u KM		
Svega 1+2 u KM	-458.395	-493.133
Prosječna ukupna imovina u KM	2.848.478	3.304.977
Stopa prinosa na ukupnu imovinu ROA	-16,09%	-14,92%
Prosječan sopstveni kapital u KM	2.795.971	3.271.722
Stopa prinosa na sopstveni kapital ROE	-16,39%	-15,07%

Finansijski položaj Društva

Koeficijenti likvidnosti i stabilnosti Društva su povoljni. Koeficijent likvidnosti Društva iznosi 2,97, neto obrtni fond je 140.311,70 KM, a koeficijent finansijske stabilnosti iznosi 0,42, tako da postoji i trenutna likvidnost i sposobnost daljeg održavanja likvidnosti. Koeficijent finansijske stabilnosti Društva je značajno manji od jedan, što pokazuje da je dugotrajna imovina finansirana iz dugoročnih izvora i da ne postoji opasnost od insolventnosti Društva.

Likvidnost Društva

Društvo stalno raspoložuje dovoljnim iznosom likvidnih sredstava radi izmirenja obaveza iz poslovanja, metodom stalnog praćenja priliva i odliva sredstava.

r.br.	Pozicija	2020. godina	2019. godina
1.	Gotovina u KM	182.900,26	574.664,20
2.	Kratkoročna potraživanja u KM	28.474,56	8.090,11
3.	Gotovina i kratkoročna potraživanja (1+2) u KM	211.374,82	582.754,31

¹⁰ Eliminaciona lista okolišnih i socijalnih pitanja EBRD-a je Dodatak 1. Okolišne i društvene politike EBRD-a (2019) (E&S Exclusion list is Appendix 1 to the EBRD's Environmental and Social Policy 2019: <http://www.ebrd.com/environmental-and-social-policy.html>)

4.	Kratkoročne obaveze u KM	71.063,12	33.950,39
5.	Koeficijent likvidnosti (3/4)	2,97	17,16
6.	Neto obrtni fond (3-4) u KM	140.311,70	548.803,92
7.	Stalna imovina//Dugoročno vezana imovina u KM	1.087.541,97	1.136.395,53
8.	Trajni i dugoročni kapital u KM	2.566.774,57	3.025.167,61
9.	Dugoročne obaveze		-
10.	Dugoročna rezervisanja	760,00	-
11.	Trajni i dugoročni kapital (8 do 10) u KM	2.567.534,57	3.025.167,61
12.	Koeficijent finansijske stabilnosti (7/11)	0,42	0,38

Zaduženost

Na kraju 2020. godine, učešće kapitala u ukupnoj pasivi učestvuje sa 97,31%. Podaci pokazuju da se Društvo, u posmatranom periodu, dominantno finansiralo iz vlastitih izvora.

Pasivu Društva čine sopstveni kapital od 2.566.775 KM i kratkoročne obaveze od 70.303 KM (Društvo nema dugoročnih obaveza, samo dugoročna rezervisanja po osnovu primene MSFI 9 u iznosu od 760 KM). Obaveze se odnose na obaveze za bruto zarade, otpemnine i ostale tekuće obaveze iz poslovanja.

Pozicija	2020. godina		2019. godina	
	Iznos u KM	učešće	Iznos u KM	učešće
Kapital	2.566.775	97,31%	3.025.168	98,89%
Obaveze i rezervisanja	71.063	2,69%	33.950	1,11%
Pasiva	2.637.838	100,00%	3.059.118	100,00%

Solventnost

Solventnost Društva se ogleda u sposobnosti Društva da izmiruje svoje obaveze u dužem roku. U svom poslovanju, Društvo ne koristi pozajmljene izvore finansiranja, već posluje isključivo sopstvenim sredstvima, što mu obezbeđuje dugoročnu finansijsku sigurnost i sposobnost da u roku izmiruje sve obaveze.

U 2020. godini, koeficijent solventnosti iznosi 37,12. Sudeći po visini koeficijenta solventnosti, Društvo je izuzetno solventno.

r.br.	Pozicija	2020. godina	2019. godina
1.	Imovina u KM	2.637.838	3.059.118
2.	Dugovi u KM	71.063	33.950
3.	Koeficijent solventnosti (1/2)	37,12	90,11

Imovinski položaj Društva

U stalnoj imovini najveće učešće imaju ulaganje u dugoročne obveznice emitenta Republika Srpska i dugoročni depoziti kod poslovnih banaka. Vrijednost opreme se, prije svega, odnosi na ulaganja u računarsku i serversku opremu i poslovne automobile Društva (82.933,79KM), dok se preostali dio stalne imovine, izuzev finansijskih plasmana koja se vode po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha plasmana i depozita, odnosi na nematerijalna ulaganja u licence (4.608,18 KM). Ulaganja u poslovni prostor (36.929,01 KM) su u potpunosti amortizovana u toku 2020. godine. U obrtnoj imovini dominantno učešće imaju ulaganja po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha (u Triglav skladi 967.534,99 KM), gotovina, ekvivalenti i kratkoročni depoziti kod poslovnih banaka u Republici Srpskoj (532.900,26 KM).

	2020. godina	2019. godina

Pozicija	Iznos u KM	učešće	Iznos u KM	učešće
Stalna imovina	1.087.542	41,23%	1.136.396	37,15%
Obrtna imovina	1.550.296	58,77%	1.922.722	62,85%
Ukupno imovina	2.637.838	100,00%	3.059.118	100,00%

RIZICI

Rizici u poslovanju Društva predstavljaju vjerovatnoću nastanka negativnih efekata na poslovni i finansijski položaj Društva. Rizik nikada nije moguće u potpunosti izbjeći, ali ga je moguće svesti na najmanju moguću mjeru. Efikasna kontrola rizika iz poslovanja obavlja se kroz planiranje, organizaciju, koordinaciju, implementaciju i nadzor poslova Društva. Lica zadužena za upravljanje rizicima imaju zadatak kontrole rizika i utvrđivanje procedura za kontrolu rizika, u skladu sa pravilima struke, dobrim poslovnim običajima i poslovnom etikom.

Kao minimum, izvršiće se identifikovanje i procjena sljedećih vrsta rizika: investicioni/tržišni rizik, rizik koncentracije, kreditni rizik, rizik likvidnosti, rizik usklađenosti aktive i obaveza, operativni i rizik eksternalizacije, strateški rizik, pravni i regulatorni rizik, reputacioni rizik.

Prema potrebi, lista rizika koja će biti predmet procjene može se proširiti od strane regulatora, Upravnog odbora i Izvršnog odbora. Identifikovani rizici koji će procjenjivati biće upisani u Registar rizika. Upravljanje rizicima je u nadležnosti Upravnog odbora, Izvršnog odbora i internog revizora, u skladu sa nadležnostima i ovlaštenjima.

Tržišni rizik

Rizik od promjene kursa stranih valuta

Društvo nije značajno izloženo riziku od promjene kursa stranih valuta prilikom poslovanja u zemlji i inostranstvu, jer obavlja svoje poslovne transakcije u lokalnoj valuti (konvertibilna marka - KM) koja je fiksno vezana za EURO.

Rizik od promjene kamatnih stopa

Društvo je izloženo rizicima koji, kroz efekte promjene visine tržišnih kamatnih stopa, djeluju na njegov finansijski položaj i tokove gotovine.

S obzirom da Društvo ima kamatonosnu imovinu, prihodi Društva su u određenoj mjeri zavisni od promjene tržišnih kamatnih stopa. Imovina Društva je investirana u dužničke hartije od vrijednosti (obveznice Republike Srpske) i depozite banaka sa rokom dospijeca do 13 mjeseci.

Društvo vrši analizu izloženosti riziku od promjene kamatnih stopa na dinamičkoj osnovi, uzimajući u obzir da se rokovi dospijeca oročenih depozita podudaraju sa procjenom roka u kojem navedena sredstva neće biti korišćena za kupovinu hartija od vrijednosti, kao i alternativne izvore finansiranja i refinansiranja.

Rizik od promjene cijena kapitala

Društvo nije izloženo značajnom riziku promjena cijena svojih usluga, s obzirom da rukovodstvo Društva nema saznanja o eventualnim značajnim promjenama cijena usluga koje bi bile odobrene od strane regulatornog organa, Agencije za osiguranje Republike Srpske.

Rizik ulaganja u Triglav skladi

Portfolio je znatno manje rizičan od MSCI World indeksa, jer se samo 21,8% ukupnog ulaganja u Triglav skladi odnosi na akcije. Beta koeficijent je 0,24, što znači da su očekivane promjene u portfoliju znatno niže od promjena indeksa akcija. Koeficijent determinacije je 0,78 i pokazuje vezu (smjer trenda) sa indeksom svjetskih akcija. Podfondovi u portfelju su prošle godine imali sledeće promene vrijednosti: Triglav Renta (2,1%), Triglav Obveznički (1,0%) i TriglavHigh Yield (7,0%). Profitabilnost cijelog portfelja u toku 2020. godine je bila 2,54%.

Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti predstavlja vjerovatnoću nemogućnosti brze prodaje finansijske imovine Društva po cijeni koja je približno jednaka fer vrijednosti te imovine.

Upravljanje likvidnošću je centralizovano na nivou Društva. Društvo svojom imovinom i obavezama upravlja na način koji mu obezbjeđuje da u svakom trenutku ispunjava sve svoje obaveze.

Društvo raspolaže dovoljnim iznosom visoko likvidnih sredstava (gotovina i gotovinski ekvivalenti) koji omogućava da svoje obaveze izmiruje u roku dospijeca.

Društvo ne koristi finansijske derivate.

Kreditni rizik

Kreditni rizik nastaje kod gotovine i gotovinskih ekvivalenata, potraživanja od pravnih lica i preuzetih obaveza, i odnosi se na rizik da druga strana neće ispuniti svoje ugovorne obaveze prema Društvu, što će rezultirati finansijskim gubitkom Društva.

Društvo nije značajnije izloženo kreditnom riziku, s obzirom da na dan 31.12.2020. godine potraživanja Društva iznose 28.475 KM, od čega se 91,4% odnosi na potraživanja od Fonda.

Finansijska imovina raspoloživa za prodaju odnosi se na javne obveznice Republike Srpske, emitovane 25. emisijom javnom ponudom. Vrijednost kupljenih obveznica je 1.000.000 KM, odnosno 1.000 obveznica nominalne vrijednosti 1.000 KM. Datum dospjeća obveznica je 04.08.2027. godine, kamatna stopa je fiksna, 4% na godišnjem nivou.

Kratkoročni depozit se odnose na depozit kod MF banke a.d. Banja Luka, sa dospijećem kraćim od godine dana i kamatnom stopom 1,10% fiksno.

Upravljanje obavezama prema dobavljačima

Obaveze prema dobavljačima na dan 31.12.2020. godine iskazane su u iznosu od 3.660 KM. Dobavljači ne zaračunavaju zateznu kamatu na dospjele obaveze, pri čemu Društvo dospjele obaveze prema dobavljačima, saglasno politici upravljanja finansijskim rizicima, izmiruje u ugovorenom roku.

Fer vrijednost finansijskih instrumenata

Rukovodstvo Društva smatra da knjigovodstvena vrijednost finansijskih sredstava i finansijskih obaveza priznatih u priloženim finansijskim izvještajima aproksimira njihovoj fer vrijednosti.

Ostale informacije

- Ne postoje značajniji događaji nakon datuma sastavljanja finansijskih izvještaja.
- U toku 2020. godine, Društvo nije imalo aktivnosti u vezi sa istraživanjem i razvojem.
- U toku 2020. godine, Društvo nije vršilo otkup vlastitih akcija.
- Društvo nema poslovnih jedinica kao posebnih poslovnih segmenata, niti u budućnosti planira njihovo osnivanje.
- Društvo nema finansijskih obaveza.
- Procjena očekivanog budućeg razvoja Društva: u budućnosti, Društvo će nastaviti da upravlja imovinom Fonda u skladu sa zakonom, prospektom i investicionom politikom sa pažnjom dobrog privrednika u cilju očuvanja i povećanja vrijednosti imovine Fonda, kao i povećanja broj članova Fonda.

Prilog 1:

Skraćeni finansijski izvještaji Društva, sa mišljenjem nezavisnog revizora

Prilog 2:

Skraćeni finansijski izvještaji Fonda, sa mišljenjem nezavisnog revizora